

Załącznik
do uchwały Nr XVIII/130/2016
Rady Powiatu Puławskiego
z dnia 30 marca 2016 r.

POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE PUŁAWSKIM NA LATA 2016-2022

Powiat Puławski jest laureatem tytułu „**Samorząd Równych Szans 2011**”
za działania podejmowane na rzecz osób niepełnosprawnych przyznanego przez
Fundację Instytut Rozwoju Regionalnego w projekcie współfinansowanym przez
Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Puławy 2016

1. Uzasadnienie Programu.....	4
2. Tło prawne Programu.....	4
3. Słownik pojęć według ustawy o rehabilitacji.....	5
4. Adresaci Programu	6
5. Cele Programu.....	6
5.1. Cel główny	6
5.2. Cele szczegółowe	6
6. Realizatorzy Programu.....	7
7. Partnerzy w realizacji Programu	7
8. Źródła finansowania	7
9. Diagnoza środowiska osób niepełnosprawnych	7
9.1. Orzeczenia o niepełnosprawności	11
9.2. Bezrobocie osób niepełnosprawnych.....	15
9.2.1. Instrumenty i usługi rynku pracy.....	21
9.3. Wsparcie osób niepełnosprawnych w powiecie puławskim	22
9.3.1. Starostwo Powiatowe w Puławach	22
9.3.1.1. Wydział Zdrowia, Spraw Społecznych i Obywatelskich.....	22
9.3.1.2. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.....	22
9.3.1.3. Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych.....	23
9.3.2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach.....	24
9.3.2.1. Punkt Informacyjny dla Osób Niepełnosprawnych	24
9.3.3. Powiatowy Urząd Pracy w Puławach	25
9.3.4. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Puławach.....	25
9.3.5. Środowiskowy Dom Samopomocy w Puławach	26
9.3.6. Środowiskowy Dom Samopomocy w Końskowoli.....	26
9.3.7. Środowiskowy Dom Samopomocy w Górze Puławskiej	27
9.3.8. Warsztaty Terapii Zajęciowej.....	27
9.3.8.1. Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony przez Puławskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych	28
9.3.8.2. Warsztat Terapii Zajęciowej przy Nałęczowskim Stowarzyszeniu Charytatywnym.....	28
9.3.8.3. Warsztat Terapii Zajęciowej przy Puławskim Stowarzyszeniu Ochrony Zdrowia Psychicznego	28
9.3.9. Zakład Aktywności Zawodowej	29
9.3.10. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Marii Grzegorzewskiej w Puławach.....	29
9.3.11. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Św. Franciszka z Asyżu w Kęble.....	30
9.3.12. Specjalny Ośrodek Wychowawczy w Puławach	31
9.3.13. Organizacje pozarządowe, związki i fundacje działające w obszarze niepełnosprawności.....	32

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Puławskim
na lata 2016-2022

9.3.13.1.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy w Puławach	32
9.3.13.2.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy w Nałęczowie.....	32
9.3.13.3.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Koła nr 5 w Końskowoli.....	32
9.3.13.4.	Katolickie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Bratek” przy Parafii W.N.M.P.....	33
9.3.13.5.	Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Otwarty Krąg” w Kurowie.....	33
9.3.13.6.	Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Koło nr 2 w Puławach.....	33
9.3.13.7.	Polski Związek Głuchych Terenowy Ośrodek Rehabilitacji i Wsparcia Społecznego niesłyszących	34
9.3.13.8.	Polski Związek Niewidomych Okręg Lubelski Koło Puławy	34
9.3.13.9.	Stowarzyszenie Pomocy i Wspierania Rozwoju Niepełnosprawnych „Szansa” ..	34
9.3.13.10.	Koło Pomocy Dzieciom i Młodzieży Specjalnej Troski przy Oddziale Miejskim TPD w Puławach	35
9.3.13.11.	Puławskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej „Promień”	35
9.3.13.12.	Puławska Grupa Wsparcia Osób Chorych na Cukrzycę	35
9.3.13.13.	Puławska Grupa Wsparcia Chorych na Stwardnienie Rozsiane	35
9.3.13.14.	Puławskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego.....	36
9.3.13.15.	Nałęczowskie Stowarzyszenie Charytatywne.....	36
9.3.13.16.	Stowarzyszenie „Corda Cordi” na Rzecz Dzieci i Młodzieży w Puławach	37
9.3.13.17.	Puławskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych	38
9.3.13.18.	Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych, Opiekunów i Przyjaciół „Radość” ..	38
9.3.13.19.	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży "Promyk"	38
9.3.13.20.	Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych "Dajmy Im Szansę" w Puławach	39
9.3.13.21.	Stowarzyszenie na Rzecz Osób Potrzebujących "Pogodne Życie"	39
9.3.13.22.	Stowarzyszenie „Młodzież – Integracja – Aktywność”	39
9.3.13.23.	Stowarzyszenie „Barwy Tęczy”	40
9.3.13.24.	Kazimierskie Stowarzyszenie Dobroczynne pod wezwaniem św. Anny	40
9.3.13.25.	Puławskie Stowarzyszenie Amazonek.....	41
9.3.13.26.	Fundacja "Pójdźmy Razem"	41
9.3.13.27.	Fundacja „Zarażamy radością”	42
9.4.	Wsparcie osób niepełnosprawnych przez ośrodki pomocy społecznej w gminach powiatu puławskiego	42
10.	Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych	44
10.1.	Zadania finansowane ze środków PFRON	44
10.1.1.	Pilotażowy program "Aktywny Samorząd"	47
10.2.	Projekt systemowy „Samodzielni – nie sami”	48
11.	Analiza SWOT.....	51
12.	Działania planowane do realizacji w latach 2016-2022 w powiecie puławskim	52
12.1.	Zadania finansowane ze środków PFRON	52
12.2.	Punkt Informacyjny dla Osób Niepełnosprawnych	53
12.3.	Projekty finansowane ze środków zewnętrznych	53

12.4. Programy Warsztatu Terapii Zajęciowej przy Nałęczowskim Stowarzyszeniu Charytatywnym	54
12.5. Programy Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Puławach	54
12.5.1. Program 1. Poprawa warunków kształcenia zawodowego młodzieży niepełnosprawnej	54
12.5.2. Program 2. Dostosowanie bazy lokalowej przedszkola specjalnego do wymogów przepisów prawa	55
12.5.3. Program 3. Zapewnienie warunków do rozwoju fizycznego dzieci i młodzieży niepełnosprawnej poprzez budowę sali gimnastycznej	56
12.6. Programy Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Kęble	57
12.6.1. Program 1. Zakup busa przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych	57
12.6.2. Program 2. Budowa boiska szkolnego.....	57
12.6.3. Program 3. Budowa miniamfiteatru	58
12.6.4. Program 4. Budowa drogi i parkingu	59
12.6.5. Program 5. Budowa siłowni pod chmurką i placu zabaw	59
12.6.6. Program 6. Remont i adaptacja budynku gospodarczego (tzw. oficyny)	60
13. Monitoring i ewaluacja Programu	61
14. Spis tabel	62
15. Spis wykresów.....	63

1. Uzasadnienie Programu

Zgodnie z art. 35a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127 poz. 721 ze zm.) do zadań powiatu należy:

„1) opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- a) rehabilitacji społecznej,
- b) rehabilitacji zawodowej i zatrudniania,
- c) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych;

2) współpraca z instytucjami administracji rządowej i samorządowej w opracowywaniu i realizacji programów, o których mowa w pkt 1.”

Dotychczas realizowane były Powiatowe Programy Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Puławskim na lata 2006-2010 i na lata 2011-2015, które stanowiły część Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Puławskim na lata 2005-2015. Niniejszy Program stanowi ich kontynuację i uzupełnienie, z uwzględnieniem aktualizacji potencjalnych działań w kontekście źródeł finansowania oraz możliwości instytucjonalnych i prawnych.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest dokumentem służącym realizacji lokalnej polityki społecznej. Dodatkowo stanowi podstawę do aplikowania o środki finansowe na realizację ia działań na rzecz osób niepełnosprawnych, ich integracji oraz aktywizacji zawodowej i społecznej.

2. Tło prawne Programu

Założenia i kierunki działań wynikające z Programu są zgodne z następującymi aktami i dokumentami:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483)
- Standardowe Zasady Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych – uchwała z 3 grudnia 1993 roku Zgromadzenia Ogólnego ONZ
- Karta Praw Osób Niepełnosprawnych - uchwała Sejmu RP z dnia 1 sierpnia 1997 r.
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1445 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127 poz. 721 ze zm.) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375 ze zm.) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 ze zm.) wraz z aktami wykonawczymi

- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149 ze zm.) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 ze zm.) wraz z aktami wykonawczymi,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2014 r. poz. 1118 ze zm.) wraz z aktami wykonawczymi.

3. Słownik pojęć według ustawy o rehabilitacji

Niepełnosprawność wg ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy (art. 2).

Art. 7. 1. **Rehabilitacja** osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Art. 8. 1. **Rehabilitacja zawodowa** ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy.

2. Do realizacji celu, o którym mowa w ust. 1, niezbędne jest:

- 1) dokonanie oceny zdolności do pracy, w szczególności przez:
  - a) przeprowadzenie badań lekarskich i psychologicznych umożliwiających określenie sprawności fizycznej, psychicznej i umysłowej do wykonywania zawodu oraz ocenę możliwości zwiększenia tej sprawności,
  - b) ustalenie kwalifikacji, doświadczeń zawodowych, uzdolnień i zainteresowań,
- 2) prowadzenie poradnictwa zawodowego uwzględniającego ocenę zdolności do pracy oraz umożliwiającego wybór odpowiedniego zawodu i szkolenia,
- 3) przygotowanie zawodowe z uwzględnieniem perspektyw zatrudnienia,
- 4) dobór odpowiedniego miejsca pracy i jego wyposażenie,
- 5) określenie środków technicznych umożliwiających lub ułatwiających wykonywanie pracy, a w razie potrzeby - przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych, sprzętu rehabilitacyjnego itp.

Zadania powiatu z zakresu rehabilitacji zawodowej realizuje Powiatowy Urząd Pracy w Puławach.

Art. 9. 1. **Rehabilitacja społeczna** ma na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym.

2. Rehabilitacja społeczna realizowana jest przede wszystkim przez:

- 1) wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej,
- 2) wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,

- 3) likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji,
- 4) kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Zadania powiatu z zakresu rehabilitacji społecznej realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach; są one finansowane głównie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, budżetu Powiatu Puławskiego oraz z pozyskiwanych środków zewnętrznych.

4. Adresaci Programu

Adresatami Programu są:

1. Osoby niepełnosprawne z terenu powiatu puławskiego.
2. Rodziny oraz opiekunowie osób niepełnosprawnych.
3. Organizacje pozarządowe zajmujące się statutowo pomocą osobom niepełnosprawnym.
4. Instytucje działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

5. Cele Programu

5.1. Cel główny

Cel główny Programu brzmi:

**Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnością oraz ich rodzin
w powiecie puławskim**

5.2. Cele szczegółowe

Cele szczegółowe Programu to:

1. Usystematyzowanie pomocy udzielanej osobom niepełnosprawnym w powiecie.
2. Zintegrowanie działań instytucji i organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych.
3. Ograniczanie skutków niepełnosprawności poprzez likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz udział w turnusach rehabilitacyjnych.
4. Podnoszenie wiedzy i kształtowanie świadomości społeczeństwa w zakresie postrzegania niepełnosprawności.
5. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w zakresie dostępu do edukacji.
6. Zapewnienie wsparcia środowiskowego i pomocy osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom.

6. Realizatorzy Programu

1. Powiat Puławski.
2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach.
3. Jednostki organizacyjne Powiatu Puławskiego.
4. Specjalne Ośrodki Szkolno-Wychowawcze w Puławach i w Kęble.
5. Ośrodki wsparcia działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

7. Partnerzy w realizacji Programu

1. Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych.
2. Powiatowy Urząd Pracy w Puławach.
3. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Puławach i w Nałęczowie.
4. Organizacje pozarządowe działające w obszarze niepełnosprawności.
5. Gminy powiatu puławskiego.
6. Ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu puławskiego.

8. Źródła finansowania

1. Budżet Powiatu Puławskiego.
2. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
3. Środki Unii Europejskiej.
4. Inne.

9. Diagnoza środowiska osób niepełnosprawnych

Według Głównego Urzędu Statystycznego dane o osobach niepełnosprawnych pozyskiwane są w wielu badaniach statystycznych. Ze względu na stosowaną metodologię badań dostępność danych na określonym poziomie podziału terytorialnego jest ograniczona.

Największym badaniem, w którym zbierane są informacje o osobach niepełnosprawnych są spisy powszechne. Problematyka niepełnosprawności (wcześniej określanej mianem inwalidztwa) badana była w kolejnych spisach powszechnych począwszy od 1978 roku. Głównym celem było rozpoznanie skali i rozmiarów niepełnosprawności wśród ludności Polski oraz dokonanie pełnej charakterystyki demograficzno-społecznej, ekonomicznej oraz mieszkaniowej tej tak ważnej – z punktu widzenia społecznego – zbiorowości.

Ostatni, Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań z 2011 roku, został przeprowadzony metodą mieszaną, tj. przy wykorzystaniu administracyjnych źródeł danych (rejestrów i systemów informacyjnych) oraz danych pozyskanych bezpośrednio od ludności w ramach badania reprezentacyjnego.

Większość danych w NSP 2011 (w tym dotyczących tematyki niepełnosprawności) była pozyskiwana w badaniu reprezentacyjnym przeprowadzonym na 20% próbie wylosowanych mieszkań (w skali kraju) i na zasadzie dobrowolności. Podejście takie ogranicza dostępność danych na niższych poziomach podziału terytorialnego. Przygotowany

operat losowania mieszkań z uwzględnieniem głębokiego warstwowania (utworzono ponad 70 tys. warstw), bardzo duża próba losowa, jak również odpowiedni schemat doboru próby do badania oraz jej alokacja – gwarantowały pozyskanie co najmniej dobrych jakościowo (z dobrą precyzją) wyników na poziomie powiatów (z rozróżnieniem obszarów miejskich i wiejskich oraz dzielnic i delegatur w dużych miastach), dla których dostępny jest szeroki zakres przedmiotowy danych z badania reprezentacyjnego, umożliwiające opracowanie szczegółowych zestawień i analiz.

Bardzo ważną informacją poszerzającą wiedzę o osobach niepełnosprawnych prawnie była ich subiektywna ocena zdolności do wykonywania podstawowych czynności życiowych. Jest to o tyle istotne, że nie zawsze posiadane orzeczenie prawne (nawet najwyższego stopnia) jest odzwierciedleniem występujących ograniczeń w zwykłym, codziennym funkcjonowaniu. Zgodnie z definicją przyjętą w spisach powszechnych, za osobę niepełnosprawną uważa się osobę, która posiadała odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony lub osobę, która takiego orzeczenia nie posiadała, lecz odczuwała ograniczenie sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych dla swojego wieku (praca, nauka, zabawa, samoobsługa).

Zbiorowość osób niepełnosprawnych została podzielona na dwie podstawowe grupy:

- **osoby niepełnosprawne prawnie**, tj. takie, które posiadały odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony (niezależnie od tego, czy wydane do celów rentowych, czy pozarentowych),
- **osoby niepełnosprawne wyłącznie biologicznie**, tj. takie, które nie posiadały orzeczenia, ale odczuwały całkowicie, poważnie lub umiarkowanie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych dla ich wieku.

Kryterium zakwalifikowania danej osoby do zbiorowości osób niepełnosprawnych prawnie było:

- dla osób w wieku 16 lat i więcej – posiadanie aktualnego orzeczenia wydanego przez odpowiedni organ orzekający, ustalającego niezdolność do pracy, stopień niepełnosprawności, celowość przekwalifikowania lub inwalidztwo,
- dla osób poniżej 16. roku życia – posiadanie aktualnego orzeczenia o niepełnosprawności wydanego przez organ orzekający.

Według wyników spisu w 2011 roku wśród ogółu ludności Polski żyło 4697,0 tys. osób niepełnosprawnych, co stanowiło 12,2% ogólnej populacji. W porównaniu do przeprowadzonego w 2002 roku poprzedniego spisu liczba osób niepełnosprawnych zmniejszyła się o 759,7 tys., tj. o 13,9%.

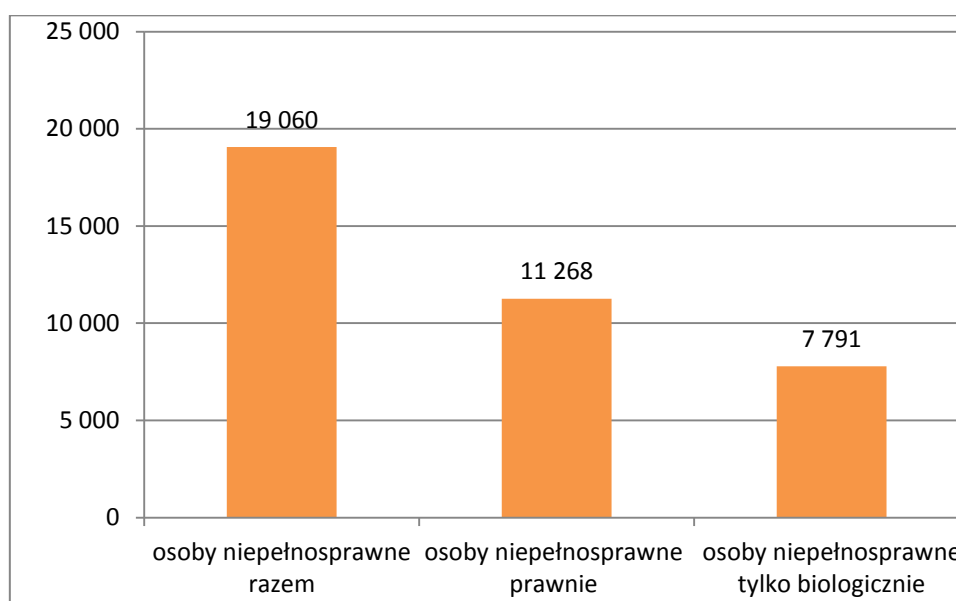
Należy w tym miejscu dodać, że spis w 2011 roku był pierwszym spisem (od 1978 roku), w którym odnotowano malejący udział tej zbiorowości wśród ludności Polski. Zgodnie z przyjętymi zasadami metodologicznymi w 1978 roku było 2485,0 tys. osób niepełnosprawnych, w 1988 roku – 3735,5 tys., natomiast w 2002 roku ich liczba wzrosła do 5456,7 tys. osób.

Analizując zróżnicowanie terytorialne i występujące tam natężenie niepełnosprawności obserwuje się, że wśród 16 województw najwięcej osób niepełnosprawnych mierzonych wskaźnikiem na 1000 ludności odnotowano w województwie

lubuskim. Kolejnym województwem o dość wysokim natężeniu występowania niepełnosprawności było lubelskie, gdzie na 1000 ludności były 143 osoby niepełnosprawne.

W miastach i na wsi wskaźnik występowania niepełnosprawności był podobny jak dla całego województwa i wynosił w miastach 145 (w tym 138 mężczyzn i 152 kobiety), a na wsi 141 (dla mężczyzn 131, dla kobiet 151).

Poniższe wykresy obrazują wyniki Narodowego Spisu Powszechnego 2011, który obejmował osoby stale zamieszkałe (zameldowane) na obszarze Polski bez względu na fakt, czy te osoby przebywały w kraju w czasie spisu czy też były za granicą oraz osoby przebywające czasowo. Spis był przeprowadzony w budynkach, mieszkaniach, obiektach zbiorowego zakwaterowania i innych zamieszkałych pomieszczeniach niebędących mieszkaniami. Stan w dniu 31 III 2011 r.

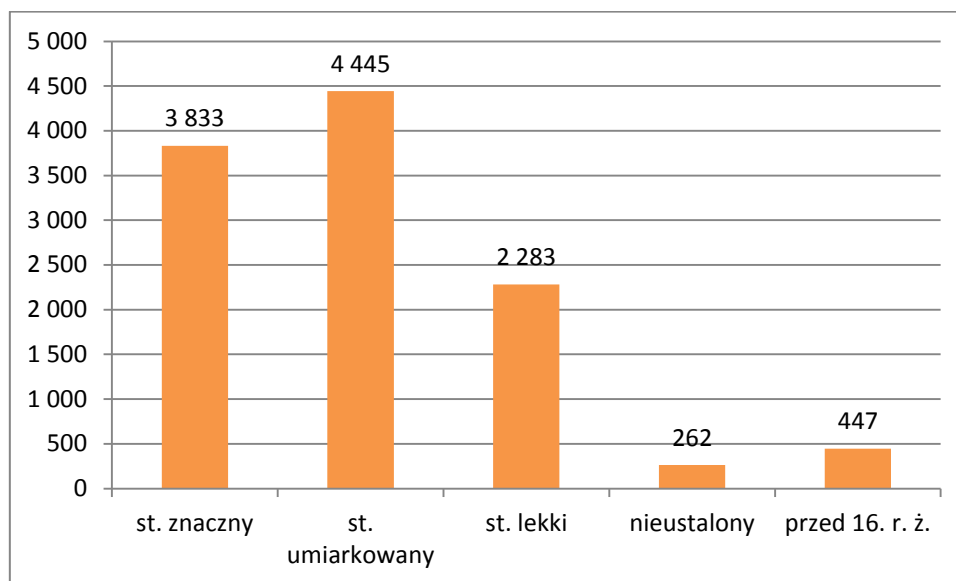

Wykres 1. Osoby niepełnosprawne prawnie i biologicznie wg NSP 2011

Źródło danych: GUS

Na podstawie zgromadzonych danych warto zauważyć, że niemal 41% osób niepełnosprawnych wg przyjętej w NSP 2011 metodologii to osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, czyli odczuwające ograniczenie sprawności, ale nieposiadające statusu osoby niepełnosprawnej w sensie prawnym.

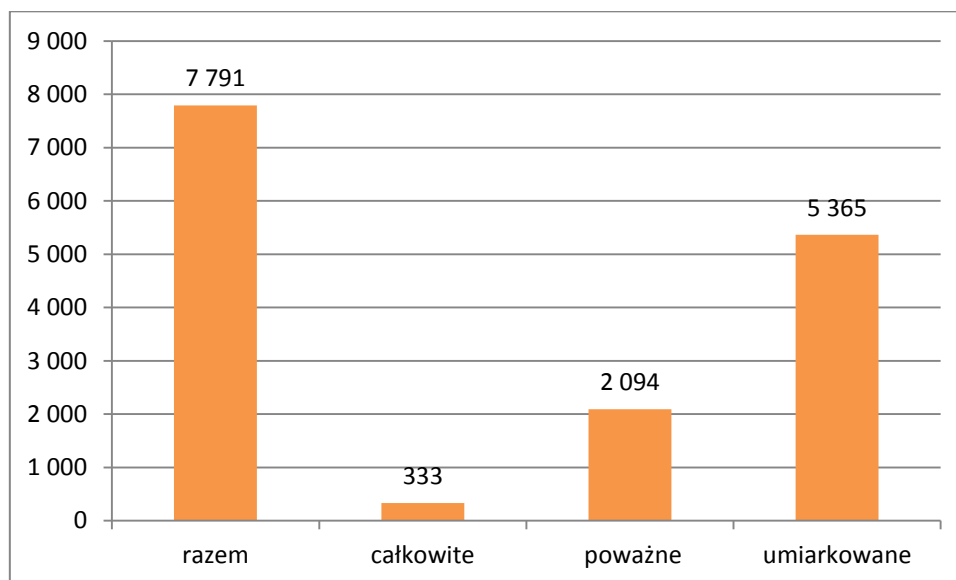
Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Puławskim
na lata 2016-2022

Wykres 2. Osoby niepełnosprawne prawnie wg NSP 2011

Źródło danych: GUS

Spośród osób, które legitymują się ważnym orzeczeniem o niepełnosprawności największą grupę stanowią osoby po 16. roku życia niepełnosprawne w stopniu umiarkowanym (39,44%), 34,01% to osoby niepełnosprawne w stopniu znacznym, 20,26% - w stopniu lekkim; dzieci przed 16. rokiem życia to niespełna 4% wszystkich niepełnosprawnych prawnie mieszkańców powiatu.

Wykres 3. Osoby niepełnosprawne biologicznie – odczuwanie ograniczenia sprawności wg NSP 2011

Źródło danych: GUS

Jako umiarkowane określiło swoje odczuwanie ograniczenia sprawności 68,86% badanych, 26,88% uważa je za poważne, a 4,26% - za całkowite.

9.1. Orzeczenia o niepełnosprawności

Zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych ustala się trzy stopnie niepełnosprawności dla osób powyżej 16. roku życia:

- znaczny,
- umiarkowany,
- lekki.

Znaczny stopień niepełnosprawności obejmuje osoby z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolne do pracy albo zdolne do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagające stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji, oznaczającą naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym samodzielne zaspokajanie takich podstawowych potrzeb życiowych jak samoobsługa, poruszanie się, komunikacja i komunikowanie się.

Umiarkowany stopień niepełnosprawności obejmuje osoby z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolne do pracy albo zdolne do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagające czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Lekki stopień niepełnosprawności obejmuje osoby z naruszoną sprawnością organizmu powodującą w istotny sposób obniżenie zdolności do wykonywania pracy w porównaniu do osoby o podobnych kwalifikacjach zawodowych w pełni sprawnej psychicznie i fizycznie, lub też mające ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Osoby, które nie ukończyły 16. roku życia zaliczane są do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

Poniższe tabele zostały opracowane na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Puławach.

Objaśnienia:

- 01-U – upośledzenie umysłowe
- 02-P – choroby psychiczne
- 03-L – zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu
- 04-O – choroby narządu wzroku
- 05-R – upośledzenie narządu ruchu
- 06-E – epilepsja
- 07-S – choroby układów oddechowego i krążenia
- 08-T – choroby układu pokarmowego
- 09-M – choroby układu moczowo-płciowego
- 10-N – choroby neurologiczne

11-I – inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego

12-C – całościowe zaburzenia rozwojowe

Tabela 1. Tabela Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności

Lp.	Stopień niepełnosprawności	2010	2011	2012	2013	2014
1.	znaczny	671	738	831	604	580
2.	umiarkowany	445	901	906	913	1070
3.	lekki	267	258	267	324	287
RAZEM		1383	1897	2004	1841	1937

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Puławach

Powyższe zestawienie pokazuje, że całkowita liczba wydawanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (czyli dotyczących osób powyżej 16. roku życia) po znacznym wzroście w stosunku do roku 2010 od 2011 roku utrzymuje się na podobnym poziomie. Najwięcej wydaje się orzeczeń o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, najmniej – o lekkim. Zauważalna jest zmiana proporcji pomiędzy liczbą orzeczeń o umiarkowanym i znacznym stopniu niepełnosprawności – na korzyść tych pierwszych.

Tabela 2. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności dla osób do 16. r. ż.

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
	318	258	258	302	303

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Puławach

Liczba dzieci uznanych za niepełnosprawne w ciągu ostatnich 5 lat utrzymuje się na wyrównanym poziomie z lekką tendencją zwyżkową od 2012 roku.

Poniżej przedstawiono dane wg stanu na III kwartał 2015 r.

Tabela 3. Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn niepełnosprawności, wieku, płci. Osoby przed 16. r. ż.

Przyczyna niepełnosprawności	Liczba orzeczeń	Wiek (w latach)			Płeć	
		0-3	4-7	8-16	K	M
01-U	14	2	4	8	6	8
02-P	12	1	3	8	4	8
03-L	12	2	2	8	3	9
04-O	5	0	3	2	2	3
05-R	17	3	4	10	8	9
06-E	21	5	4	12	10	11
07-S	81	17	32	32	26	55
08-T	6	3	2	1	2	4
09-M	15	4	5	6	7	8
10-N	54	15	18	21	26	28
11-I	31	11	8	12	11	20
12-C	35	11	9	15	5	30
Razem	303	74	94	135	110	193

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Puławach

W III kwartale 2015 roku łącznie 303 dzieci uznano za niepełnosprawne, najwięcej w wieku od 8 do 16 lat, zdecydowanie więcej chłopców. Najczęstszymi przyczynami niepełnosprawności są choroby układów oddechowego i krążenia (dwukrotnie więcej chłopców niż dziewcząt) oraz neurologiczne, najrzadszymi zaś – choroby narządu wzroku i układu pokarmowego.

Tabela 4. Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności. Osoby powyżej 16. r. ż.

Symbol	Stopień niepełnosprawności			
	znaczny	umiarkowany	lekki	razem
01-U	11	17	5	33
02-P	63	106	12	181
03-L	7	57	77	141
04-O	12	15	9	36
05-R	79	321	163	563
06-E	1	18	3	22
07-S	156	250	5	411
08-T	45	32	2	79
09-M	26	21	2	49
10-N	107	105	7	219
11-I	73	125	2	200
12-C	0	3	0	3
Razem	580	1070	287	1937

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Puławach

W analogicznym okresie wśród mieszkańców powiatu puławskiego, którzy ukończyli 16 lat, niepełnosprawność najczęściej spowodowana jest upośledzeniem narządu ruchu oraz chorobami układów oddechowego i krążenia. Jedynie 3 osoby cierpią na całościowe zaburzenia rozwojowe.

Tabela 5. Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn niepełnosprawności, wieku, płci. Osoby powyżej 16. r. ż.

Symbol	Wiek				Płeć	
	16-25	26-40	41-60	60 i więcej	K	M
01-U	22	8	3	0	9	24
02-P	20	42	81	38	81	100
03-L	12	5	28	96	83	58
04-O	2	5	15	14	16	20
05-R	24	44	229	266	298	265
06-E	9	6	4	3	16	6
07-S	21	14	108	268	174	237
08-T	5	6	32	36	32	47
09-M	2	3	19	25	25	24
10-N	10	21	80	108	104	115
11-I	23	33	71	73	130	70
12-C	3	0	0	0	0	3
Razem	153	187	670	927	968	969

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Puławach

Dosyć oczywistym jest zauważalny wzrost ogólnej liczby wydanych orzeczeń wraz z wiekiem, tendencja ta widoczna jest w przypadku większości schorzeń: chorób psychicznych, chorób narządu wzroku, upośledzenia narządu ruchu, chorób układów oddechowego i krążenia, układu pokarmowego, moczowo-płciowego, chorób neurologicznych i z kategorii „innych”, natomiast liczba wydawanych orzeczeń maleje z wiekiem w przypadku upośledzenia umysłowego, epilepsji i całościowych zaburzeń rozwojowych, co z pewnością wynika ze specyfiki tychże, pozwalającej na wczesne ich diagnozowanie.

Przyjmując kryteria płci osób po 16. roku życia zauważamy, że ogólna liczba kobiet i mężczyzn, którzy uzyskali orzeczenie o niepełnosprawności jest równa, zróżnicowane natomiast są powody powstania niepełnosprawności ze względu na płeć; o ile porównywalna jest liczba kobiet i mężczyzn z upośledzeniem narządu ruchu, to choroby układów oddechowego i krążenia przeważają u mężczyzn, zaś prawie dwukrotnie więcej kobiet niż mężczyzn zapadło na schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego.

**Tabela 6. Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn niepełnosprawności, wykształcenia, zatrudnienia.
Osoby powyżej 16. r. ż.**

Symbol	Wykształcenie					Zatrudnienie	
	mniej niż podstawowe	podstawowe	zasadnicze	średnie	wyższe	tak	nie
01-U	14	8	10	1	0	2	31
02-P	10	34	55	68	14	24	157
03-L	16	36	40	32	17	14	127
04-O	6	2	10	15	3	10	26
05-R	49	99	138	198	79	108	455
06-E	5	5	5	5	2	3	19
07-S	48	103	124	104	32	31	380
08-T	0	17	28	25	9	5	74
09-M	5	9	16	14	5	8	41
10-N	34	55	53	59	18	33	186
11-I	15	35	53	74	23	32	168
12-C	1	2	0	0	0	0	3
Razem	203	405	532	595	202	270	1667

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Puławach

O ile poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych można uznać za nieodbiegający strukturą od poziomu wykształcenia ogółu populacji, to już stopień zatrudnienia tej grupy społecznej trudno uznać za satysfakcjonujący.

Biorąc pod uwagę osoby uznane za niepełnosprawne z przyczyn innych niż upośledzenie umysłowe (z oczywistych względów przedstawiciele tej grupy kończą edukację na niższym poziomie), można stwierdzić, że większość osób z niepełnosprawnością uzyskuje wykształcenie średnie i zasadnicze. Warto jednocześnie mieć na uwadze, że niektóre z tych osób stając przed komisją orzekającą były w trakcie pobierania nauki.

Reasumując, najczęstszą przyczynę niepełnosprawności stanowią schorzenia układu krążenia, narządów ruchu oraz schorzenia neurologiczne. Relatywnie niższy udział procentowy osób z uszkodzeniami narządu wzroku i słuchu, z chorobą psychiczną i upośledzeniem umysłowym w zbiorowości osób niepełnosprawnych dotyczy jednak tysięcy osób o obniżonej sprawności w codziennym funkcjonowaniu, a zatem i wymagających szczególnego podejścia w edukacji, na rynku pracy i w życiu codziennym.

9.2. Bezrobocie osób niepełnosprawnych

Osoba niepełnosprawna, rejestrując się w powiatowym urzędzie pracy, może uzyskać status bezrobotnego albo osoby poszukującej pracy. Dla uzyskania statusu bezrobotnego przez osobę niepełnosprawną istotne znaczenie ma z jednej strony stan jej zdrowia umożliwiający podjęcie zatrudnienia, a z drugiej strony okoliczności, czy nie nabyła ona ze względu na niezdolność do pracy prawa do renty. Nabycie prawa do renty wyklucza bowiem możliwość

uznania za bezrobotnego. Dana osoba może w takim przypadku zostać zarejestrowana jako poszukująca pracy.

Poniższe zestawienia struktury bezrobocia osób niepełnosprawnych zostały sporządzone na podstawie danych za lata 2010–2014 uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Puławach

Tabela 7. Bezrobocie osób niepełnosprawnych wg stopnia niepełnosprawności, wieku i wykształcenia w 2010 r.

Rok 2010		Bezrobotni			Poszukujący pracy		
		O	K	M	O	K	M
		209	113	96	90	28	62
Stopień niepełnosprawności	znaczny	13	-	-	20	-	-
	umiarkowany	89	-	-	57	-	-
	lekki	107	-	-	13	-	-
Wiek	18-24	17	7	10	10	9	6
	25-34	36	22	14	14	18	11
	35-44	37	23	14	14	17	11
	45-54	69	41	28	28	23	14
	55-59	44	20	22	22	14	12
	60 i więcej	6	0	6	6	9	8
Wykształcenie	wyższe	10	-	-	10	-	-
	policealne i śr. zaw.	50	-	-	16	-	-
	średnie ogóln.	11	-	-	7	-	-
	zasad. zaw.	77	-	-	34	-	-
	gimnazjalne	3	-	-	0	-	-
	podst. i niepełne podst.	58	-	-	23	-	-

Zródło: Powiatowy Urząd Pracy w Puławach

O ile w 2010 roku wśród osób bezrobotnych połowę stanowiły osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności, o tyle wśród poszukujących pracy była to grupa najmniej liczna, natomiast ponad połowę zarejestrowanych o tym statusie stanowiły osoby niepełnosprawne w stopniu umiarkowanym. Osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności stanowiły 6,22% bezrobotnych i 22,22% poszukujących pracy.

W ogólnej liczbie bezrobotnych kobiet było nieznacznie więcej niż mężczyzn, natomiast poszukujących pracy tylko 31,11%.

Przyjmując kryterium wieku zauważamy, że zarówno wśród bezrobotnych, jak i poszukujących pracy najwięcej było osób po 45. roku życia, najmniej zaś młodych do 24. roku życia.

Niezwykle ważnym zasobem na rynku pracy jest wykształcenie; osoby zarejestrowane w 2010 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Puławach w większości legitymowały się wykształceniem zasadniczym zawodowym, podstawowym i niepełnym podstawowym oraz

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Puławskim
na lata 2016-2022

policealnym i średnim zawodowym. Tylko niespełna 5% bezrobotnych osób niepełnosprawnych posiada wykształcenie wyższe.

Poniżej zaprezentowano analogiczne tabele obrazujące stan bezrobocia osób niepełnosprawnych w latach 2011-2014.

Tabela 8. Bezrobocie osób niepełnosprawnych wg stopnia niepełnosprawności, wieku i wykształcenia w 2011 r.

Rok 2011		Bezrobotni			Poszukujący pracy		
		O	K	M	O	K	M
		189	100	89	84	26	58
Stopień niepełnosprawności	znaczny	11	-	-	18	-	-
	umiarkowany	80	-	-	54	-	-
	lekki	98	-	-	12	-	-
Wiek	18-24	18	6	12	6	1	5
	25-34	42	25	17	17	5	12
	35-44	35	25	10	14	8	6
	45-54	51	27	24	23	8	15
	55-59	35	17	18	16	4	12
	60 i więcej	8	0	8	8	1	7
Wykształcenie	wyższe	10	-	-	8	-	-
	policealne i śr. zaw.	41	-	-	15	-	-
	średnie ogóln.	13	-	-	9	-	-
	zasad. zaw.	73	-	-	29	-	-
	gimnazjalne	2	-	-	0	-	-
	podst. i niepełne podst.	50	-	-	23	-	-

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Puławach

Tabela 9. Bezrobocie osób niepełnosprawnych wg stopnia niepełnosprawności, wieku i wykształcenia w 2012 r.

Rok 2012		Bezrobotni			Poszukujący pracy		
		O	K	M	O	K	M
		195	88	107	86	23	63
Stopień niepełnosprawności	znaczny	10	-	-	20	-	-
	umiarkowany	94	-	-	58	-	-
	lekki	91	-	-	8	-	-
Wiek	18-24	18	6	12	6	1	5
	25-34	40	23	17	20	6	14
	35-44	34	22	12	17	6	11
	45-54	60	25	35	21	7	14
	55-59	31	12	19	13	2	11
	60 i więcej	12	0	12	9	1	8
Wykształcenie	wyższe	8	-	-	10	-	-
	policealne i śr. zaw.	43	-	-	17	-	-
	średnie ogóln.	18	-	-	7	-	-
	zasad. zaw.	71	-	-	27	-	-
	gimnazjalne	1	-	-	1	-	-
	podst. i niepełne podst.	54	-	-	24	-	-

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Puławach

W stosunku do roku 2010, w 2011 i 2012 nieznacznie zmniejszyła się ogólna liczba zarejestrowanych w PUP w Puławach osób niepełnosprawnych. Jeśli chodzi o proporcje stopni niepełnosprawności i poziomu wykształcenia, rozkładały się one we wszystkich trzech latach podobnie.

Tabela 10. Bezrobocie osób niepełnosprawnych wg stopnia niepełnosprawności, wieku i wykształcenia w 2013 r.

Rok 2013		Bezrobotni			Poszukujący pracy		
		O	K	M	O	K	M
		240	118	122	104	42	66
Stopień niepełnosprawności	znaczny	10	-	-	22	-	-
	umiarkowany	113	-	-	75	-	-
	lekki	117	-	-	7	-	-
Wiek	18-24	20	10	10	3	0	3
	25-34	39	23	16	21	10	11
	35-44	48	27	21	25	12	13
	45-54	75	41	34	22	11	11
	55-59	40	17	23	21	7	14
	60 i więcej	18	0	18	16	2	14
Wykształcenie	wyższe	15	-	-	11	-	-
	policealne i śr. zaw.	38	-	-	27	-	-
	średnie ogóln.	15	-	-	11	-	-
	zasad. zaw.	97	-	-	29	-	-
	gimnazjalne	8	-	-	0	-	-
	podst. i niepełne podst.	67	-	-	26	-	-

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Puławach

Tabela 11. Bezrobocie osób niepełnosprawnych wg stopnia niepełnosprawności, wieku i wykształcenia w 2014 r.

Rok 2014		Bezrobotni			Poszukujący pracy		
		O	K	M	O	K	M
		251	113	138	95	33	62
Stopień niepełnosprawności	znaczny	14	-	-	20	-	-
	umiarkowany	128	-	-	71	-	-
	lekki	109	-	-	4	-	-
Wiek	18-24	23	9	14	3	1	2
	25-34	36	18	18	13	4	11
	35-44	43	26	17	29	11	18
	45-54	79	36	43	16	9	7
	55-59	44	22	22	16	7	9
	60 i więcej	26	2	24	18	1	17
Wykształcenie	wyższe	18	-	-	11	-	-
	policealne i śr. zaw.	51	-	-	30	-	-
	średnie ogóln.	17	-	-	6	-	-
	zasad. zaw.	96	-	-	22	-	-
	gimnazjalne	8	-	-	1	-	-
	podst. i niepełne podst.	61	-	-	25	-	-

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Puławach

Lata 2013 i 2014 to postępujący wzrost liczby zarówno niepełnosprawnych osób bezrobotnych, jak i poszukujących pracy.

Analizując dane dotyczące sytuacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy można stwierdzić, że najwięcej osób niepełnosprawnych rejestrujących się jako osoby bezrobotne w Powiatowym Urzędzie Pracy w Puławach stanowią osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności - 48%. Osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności to nieco ponad 46%. Najmniej rejestruje się osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, bo około 6%.

Osób niepełnosprawnych rejestrujących się jako osoby poszukujące pracy było znacznie mniej (459) niż osób rejestrujących się jako bezrobotne (1084). Osoby niepełnosprawne z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności rejestrujące się jako poszukujące pracy stanowią ponad 68%, najmniej jest osób z lekkim stopniem niepełnosprawności, niespełna 10%; osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności stanowią 22%.

Tak mała liczba osób niepełnosprawnych z lekkim stopniem niepełnosprawności zarejestrowanych jako poszukujące pracy w stosunku do osób z tym samym stopniem niepełnosprawności zarejestrowanych jako osoby bezrobotne spowodowana jest tym że osoby

niepełnosprawne zarejestrowane jako poszukujące pracy w znacznie mniejszym odsetku posiadają nabyte prawo do świadczenia rentowego.

9.2.1. Instrumenty i usługi rynku pracy

Tabela 12. Wyposażenie stanowiska pracy

Rok	2013	2014
Liczba złożonych wniosków	0	3
Liczba zawartych umów	0	2
Liczba stanowisk pracy do wyposażenia wg zawartych umów	0	2
Kwota zwrotów kosztów wyposażenia stanowiska pracy (w zł)	0	80 090

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Puławach

Tabela 13. Dofinansowanie do rozpoczęcia działalności gospodarczej

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba złożonych wniosków	0	0	3	3	4
Liczba zawartych umów	0	0	1	1	1
Kwota wypłaconych dofinansowań (w zł)	0	0	31 181	20 000	57 350

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Puławach

Tabela 14. Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba osób ubiegających się o skorzystanie z instrumentów oraz usług rynku pracy (np. staż)	12	14	10	11	8
Liczba osób, które skorzystały ze zwrotu wydatków	12	14	10	11	8
Kwota wypłaconych zwrotów (w zł)	68 018	69 463	56 276	50 369	36 978

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Puławach

9.3. Wsparcie osób niepełnosprawnych w powiecie puławskim

9.3.1. Starostwo Powiatowe w Puławach

Starostwo Powiatowe jest aparatem pomocniczym Powiatu Puławskiego, przy pomocy którego Zarząd Powiatu i Starosta Puławski wykonują zadania powiatu, między innymi na rzecz osób niepełnosprawnych. Wewnętrzными komórkami organizacyjnymi Starostwa realizującymi zadania na rzecz osób niepełnosprawnych są Wydział Zdrowia, Spraw Społecznych i Obywatelskich oraz Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

Ponadto Starosta w ramach swoich uprawnień, powołuje Powiatową Społeczną Radę do Spraw Osób Niepełnosprawnych, która jest jego organem opiniodawczo-doradczym.

9.3.1.1. Wydział Zdrowia, Spraw Społecznych i Obywatelskich

Wydział Zdrowia, Spraw Społecznych i Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Puławach realizuje zadania Powiatu w zakresie wspierania osób niepełnosprawnych na podstawie corocznie uchwalanego przez Radę Powiatu Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w powiecie puławskim.

Celem głównym programu jest kształtowanie partnerstwa Powiatu Puławskiego z organizacjami pozarządowymi dla wspólnych działań służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców oraz wzmacnianie aktywności społeczności lokalnej, zaś cele szczegółowe to:

- zwiększenie udziału mieszkańców powiatu w życiu społecznym,
- kształtowanie obywatelskich postaw wśród mieszkańców powiatu,
- efektywniejsza realizacja zadań publicznych poprzez aktywną współpracę organizacji pozarządowych z samorządem powiatu.

Współpraca z podmiotami programu jest realizowana m.in. poprzez działania wspierające zadania w zakresie działalności na rzecz osób niepełnosprawnych. Powiat wspiera działalność na rzecz osób niepełnosprawnych głównie poprzez dofinansowanie w formie dotacji celowych:

- przedsięwzięć z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych z terenu powiatu puławskiego,
- działalności bieżącej oraz dalszego rozwoju - utworzonego w ramach powierzenia realizacji zadania publicznego organizacji pozarządowej - Środowiskowego Domu Samopomocy w Górze Puławskiej.

9.3.1.2. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Puławach realizuje zadania określone w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127 poz. 721 ze zm.), w ustawie z dnia 23 października 2013 r. o zmianie ustawy - Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r. poz. 843).

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności wydaje:

- orzeczenia o niepełnosprawności dla osób, które nie ukończyły 16. roku życia,
- orzeczenia o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16. roku życia,
- orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień dla osób, które posiadają orzeczenia o zaliczeniu do jednej z grup inwalidów lub niezdolności do pracy, o których mowa w art. 5 i art. 62 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- legitymacje osób niepełnosprawnych,
- karty parkingowe.

Orzeczenia Powiatowego Zespołu, poza ustaleniem niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, zawierają wskazania dotyczące:

- odpowiedniego zatrudnienia,
- szkolenia,
- zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej,
- uczestnictwa w terapii zajęciowej,
- konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze ułatwiające funkcjonowanie osoby niepełnosprawnej,
- korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez odpowiednie instytucje,
- konieczność stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji,
- konieczność stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji,
- uzyskania stosownych przywilejów w ruchu drogowym,
- prawa do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju.

9.3.1.3. Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych

Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Puławach jest organem opiniodawczo-doradczym Starosty Puławskiego.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 27 kwietnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2003 r. w sprawie organizacji oraz trybu działania wojewódzkich i powiatowych społecznych rad do spraw osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2003 r., Nr 62, poz. 560)

Do zakresu działania Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Puławach należy:

- 1) inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do:
  - a) integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
  - b) realizacji praw osób niepełnosprawnych,
- 2) opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych,

- 3) ocena realizacji programów,
- 4) opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

9.3.2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach

Pomoc świadczona przez PCPR w Puławach w ramach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych obejmuje dofinansowanie ze środków PFRON do:

- likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.

Ponadto w PCPR w Puławach realizowany jest pilotażowy program Aktywny Samorząd finansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Głównym celem programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

W ramach programu pilotażowego „Aktywny Samorząd” osoby niepełnosprawne mogą uzyskać dofinansowanie do:

- likwidacji bariery transportowej poprzez dofinansowanie lub refundację kosztów uzyskania prawa jazdy kat. B,
- likwidacji barier w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym poprzez dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
- likwidacji barier w poruszaniu się poprzez dofinansowanie lub refundację utrzymania w sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego lub kończyny, dofinansowanie zakupu protezy, kończyny,
- dofinansowania lub refundacji kosztów opieki nad osobą zależną,
- dofinansowania lub refundacji kosztów uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym.

9.3.2.1. Punkt Informacyjny dla Osób Niepełnosprawnych

Punkt działa w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach; dyżury pełnią pracownicy PCPR oraz radca prawny.

Punkt Informacyjny dla Osób Niepełnosprawnych udziela informacji służących wyrównywaniu szans osób niepełnosprawnych w społeczeństwie, w szczególności o:

- prawach osób niepełnosprawnych, w tym wynikających z kodeksu pracy,
- możliwościach wsparcia finansowego i rzeczowego osób niepełnosprawnych wynikających z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,

- instytucjach wsparcia najbliższych miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej,
- organizacjach zrzeszających osoby niepełnosprawne i działających na ich rzecz oraz oferowanych przez nie formach pomocy,
- programach Unii Europejskiej, rządowych, Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, samorządowych oraz organizacji pozarządowych, w których beneficjentami są osoby niepełnosprawne.

Osoby niepełnosprawne mogą również skorzystać z pomocy psychologa w ramach Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Poradni Rodzinnej działających w strukturze PCPR w Puławach.

9.3.3. Powiatowy Urząd Pracy w Puławach

Powiatowy Urząd Pracy w Puławach jest jednostką organizacyjną powiatu realizującą jego ustawowe obowiązki w obszarze rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych oraz przeciwdziałania bezrobociu i aktywizacji lokalnego rynku pracy.

Obszar działania Urzędu:

Miasta: Puławy, Kazimierz Dolny, Nałęczów. Gminy: Baranów, Janowiec, Kazimierz Dolny, Końskowola, Kurów, Markuszów, Nałęczów, Puławy, Wąwolnica, Żyrzyn.

9.3.4. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Puławach

Celem Poradni jest wspomaganie rozwoju i efektywności uczenia się dzieci i młodzieży, a także udzielanie ich rodzicom lub opiekunom, nauczycielom i wychowawcom pomocy psychologicznej, pedagogicznej, logopedycznej.

Poradnia jest placówką oświatową, świadczy usługi na wysokim poziomie kompetencji zawodowych, stale wzbogacając ofertę placówki, wyposażenie gabinetów w nowoczesne pomoce, podnosząc jakość pracy.

Korzystanie z pomocy jest dobrowolne i nieodpłatne, a wizyty nie wymagają skierowań.

9.3.5. Środowiskowy Dom Samopomocy w Puławach

ŚDS jest placówką wsparcia dziennego dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz niepełnosprawnością intelektualną.

Głównym zadaniem placówki jest podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania uczestników w społeczeństwie.

Postępowanie wspierająco-aktywizujące obejmuje:

- treningi funkcjonowania w życiu codziennym
- treningi umiejętności interpersonalnych
- treningi umiejętności spędzania czasu wolnego
- poradnictwo psychologiczne i socjalne
- udział w terapii zajęciowej
- terapię ruchową
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych
- pomoc w formie jednego gorącego posiłku

Wymaganym dokumentem związanym z przyjęciem osoby do Środowiskowego Domu Samopomocy jest decyzja Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Puławach.

9.3.6. Środowiskowy Dom Samopomocy w Końskowoli

Środowiskowy Dom Samopomocy jest ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Usługi obejmują:

- treningi funkcjonowania w codziennym życiu (kulinarny, higieniczny, umiejętności praktycznych itp.),
- treningi interpersonalne,
- treningi umiejętności spędzania czasu wolnego (rozwijanie zainteresowań),
- poradnictwo psychologiczne,
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
- pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych,
- terapię ruchową,
- jeden gorący posiłek.

Terenem działalności Środowiskowego Domu Samopomocy jest gmina Końskowola; mogą być przyjmowane osoby spoza gminy Końskowola na podstawie porozumień międzygminnych. Obecnie są podpisane porozumienia z gminami Kurów, Żyrzyn i Markuszów.

9.3.7. Środowiskowy Dom Samopomocy w Górze Puławskiej

Jest to ośrodek wsparcia dziennego dla osób z zaburzeniami psychicznymi obejmujący opieką osoby z powiatu puławskiego powyżej 18. roku życia z 3 grup:

- upośledzenie umysłowe,
- przewlekła choroba psychiczna,
- inne przewlekłe zaburzenia psychiczne.

Realizuje zadania z zakresu terapii zajęciowej w 7 pracowniach:

- artystycznej,
- gospodarstwa domowego,
- kompetencji społecznych,
- stolarskiej,
- uzdolnień twórczych,
- ogrodniczej,
- komputerowej.

Terapia ma na celu przede wszystkim usprawnianie umiejętności oraz podnoszenie samodzielności w celu umożliwienia uczestnikowi korzystania z innych form wsparcia w celu kontynuowania procesu usamodzielnienia (w szczególności poprzez odpowiednie formy rehabilitacji zawodowej lub zatrudnienia).

Ponadto uczestnicy są objęci kompleksową opieką specjalistów: pielęgniarki, pracownika socjalnego, psychologa, rehabilitanta i terapeutów, którzy zapewniają pomoc i wsparcie dostosowane do indywidualnych potrzeb podopiecznych.

Przyjęcie uczestnika do ŚDS odbywa się na podstawie decyzji administracyjnej kierującej do ośrodka wydanej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach po przeprowadzeniu przez właściwy ośrodek pomocy społecznej wywiadu środowiskowego na wniosek osoby zainteresowanej lub przedstawiciela ustawowego o przyznanie pomocy w formie skierowania do ŚDS (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy).

9.3.8. Warsztaty Terapii Zajęciowej

Warsztat oznacza wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówkę stwarzającą osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Chęć uczestnictwa w warsztatach zgłaszają sami zainteresowani, ich rodzice lub opiekunowie prawni. Warsztaty terapii zajęciowej są placówkami dziennego pobytu; rehabilitacja osób niepełnosprawnych odbywa się przez 5 dni w tygodniu (7 godzin dziennie) przy zastosowaniu technik terapii zajęciowej. Dla każdego uczestnika pracownicy warsztatu opracowują indywidualny program rehabilitacji i terapii.

Do warsztatu kierowane są osoby niepełnosprawne z ważnym orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności, które posiadają wskazanie do uczestnictwa w terapii zajęciowej.

9.3.8.1. Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony przez Puławskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

Liczba uczestników – 30

Pracownie:

- ceramiczna,
- uzdolnień twórczych,
- krawiecka,
- gospodarstwa domowego,
- stolarska,
- tkacko-zabawkarska.

9.3.8.2. Warsztat Terapii Zajęciowej przy Nałęczowskim Stowarzyszeniu Charytatywnym

Liczba uczestników - 30

Pracownie:

- poligraficzno-introligatorska,
- rękodzieła i uzdolnień twórczych,
- artystyczna,
- gospodarstwa domowego,
- ceramiczna,
- ogrodniczo-florystyczna.

9.3.8.3. Warsztat Terapii Zajęciowej przy Puławskim Stowarzyszeniu Ochrony Zdrowia Psychicznego

Liczba uczestników - 30

Pracownie:

- krawiecka,
- rękodzielnicza,
- komputerowo-introligatorska,
- politechniczna,
- gospodarstwa domowego,
- artystyczna.

9.3.9. Zakład Aktywności Zawodowej

Zakład Aktywności Zawodowej przy Puławskim Stowarzyszeniu Ochrony Zdrowia Psychicznego w Puławach istnieje od października 2005 r. Zatrudnia 27 osób niepełnosprawnych (23 osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności i 4 osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności).

Główne zadania Zakładu Aktywności Zawodowej to rehabilitacja zawodowa, społeczna i medyczna osób niepełnosprawnych. Osoby niepełnosprawne są zatrudnione na 0,55 i 0,80 etatu.

W ramach rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych Zakład prowadzi działalność gastronomiczną i usługi sprzątanania.

9.3.10. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Marii Grzegorzewskiej w Puławach

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Marii Grzegorzewskiej w Puławach jest placówką oświatową obejmującą kompleksową opieką, wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi od urodzenia do 24. roku życia. Edukacja i terapia prowadzona jest na zajęciach wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, w przedszkolu specjalnym, szkole podstawowej, gimnazjum, zasadniczej szkole zawodowej, zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych zespołowych i indywidualnych dla osób z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim. W Ośrodku funkcjonuje internat dla dziewcząt, natomiast chłopcy korzystają z internatu Ośrodka Sióstr Benedyktynek im. S. Klary Staszczak w Puławach.

Ośrodek gwarantuje:

- realizację podstaw programowych kształcenia ogólnego,
- zapewnienie realizacji obowiązku szkolnego w sposób dostosowany do tempa rozwoju dziecka,
- realizowanie programu z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb dziecka,
- rzetelną interdyscyplinarną diagnozę, wskazującą na potencjał rozwojowy i mocne strony dziecka,
- wspieranie rozwoju przez zorganizowaną działalność psychologiczno-pedagogiczną,
- stosowanie aktywnych metod nauczania.

Baza dydaktyczna to specjalistyczne pracownie wyposażone w nowoczesny sprzęt i pomoce:

- sala wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka,
- sala doświadczania świata,
- sala integracji sensorycznej,
- sala gimnastyki korekcyjnej,
- gabinet EEG Biofeedback,
- gabinet metody Tomatisa,
- gabinet usprawniania mowy,

- gabinet fizjoterapii,
- pracownia dogoterapii,
- siłownia,
- pracownia alternatywnych metod porozumiewania się,
- pracownia ceramiczna,
- pracownia plastyczna,
- pracownie komputerowe,
- pracownia gastronomiczna,
- internetowe centrum informacyjno-medialne,

ponadto:

- boiska z bezpieczną nawierzchnią,
- podjazdy i winda dla osób na wózkach inwalidzkich.

Oferta placówki:

- praca w małych zespołach,
- nowatorskie metody nauczania,
- opieka psychologiczna,
- zajęcia rewalidacyjne wspierające rozwój ucznia prowadzone dwunastoma metodami,
- komputerowe wspomaganie rozwoju intelektualnego,
- rozwój artystyczny uczniów poprzez udział w konkursach plastycznych, kołach teatralnych, wokalnych i tanecznych,
- rozwój fizyczny uczniów: dodatkowe zajęcia gry w tenisa stołowego, zajęcia hydroterapii w SPA, piłki nożnej, jazdy na łyżworolkach,
- zajęcia na siłowni,
- turnusy rehabilitacyjne w atrakcyjnych ośrodkach wypoczynkowych,
- bogata oferta zajęć pozalekcyjnych wyrównywania szans edukacyjnych uczniów i profilaktyki wychowawczej,
- wdrażanie innowacji pedagogicznych.

9.3.11. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Św. Franciszka z Asyżu w Kęble

W placówce mieści się Szkoła Przesposabiająca do Pracy i Internat. Do szkoły uczęszcza młodzież od 16. do 24. roku życia dotknięta niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym z różnego rodzaju sprzężeniami: autyzmem, zaburzeniami aparatu ruchu i mowy. Zajęcia prowadzone są przez wysoko wykształconą kadrę pedagogiczną. Uczniowie na zajęciach przysposabiających do pracy zdobywają wiedzę i umiejętności przygotowujące do samodzielnego funkcjonowania w życiu codziennym.

Uczniowie zdobywają umiejętności w zakresie ogrodnictwa, gospodarstwa domowego, dekoratorstwa, poligrafii i introligatorstwa. W ramach zajęć rewalidacyjnych uczniowie uczęszczają na arteterapię, hydroterapię, hipoterapię, usprawnianie aparatu mowy, integrację sensoryczną.

Szkoła prowadzi zajęcia z wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka. Obejmuje opieką dzieci w wieku od 2 lat do rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej. Zajęcia

ogólnorozwojowe prowadzone są przez terapeutów z pełnymi kwalifikacjami do prowadzenia zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka. Terapia logopedyczna prowadzona jest przez specjalistę wczesnej interwencji logopedycznej i certyfikowanego terapeuty integracji sensorycznej, co dodatkowo umożliwia wspomaganie terapii metodą integracji sensorycznej. Zajęcia odbywają się w specjalistycznie wyposażonej sali terapeutycznej.

W ośrodku znajdują się pracownie rehabilitacyjne wyposażone w nowoczesny sprzęt:

- sala doświadczania świata wyposażona w urządzenia stymulujące rozwój zmysłów,
- sala integracji sensorycznej wyposażona w bogaty sprzęt; służy do wielozmysłowej stymulacji,
- sala rehabilitacyjna z wanną do hydromasażu,
- siłownia.

Ośrodek dysponuje bazą do zajęć:

- ogrodniczych: ogród warzywny i kwiatowy, sad,
- sportowych: boiska, ścianka wspinaczkowa,
- rekreacyjnych: zadane miejsce do wspólnych spotkań przy ognisku,
- hipoterapeutycznych: własna stadnina koni.

Placówka dysponuje pracownią komputerową, pracownią gospodarstwa domowego i pracownią ceramiczną.

W ośrodku mieści się nowoczesny internat zapewniający wychowankom całodobową opiekę. Koedukacyjny internat posiada pokoje 4-, 5-osobowe z węzłem sanitarnym.

9.3.12. Specjalny Ośrodek Wychowawczy w Puławach

Ośrodek jest placówką katolicką, ogólnodostępną dla dzieci niezależnie od ich wyznań. Przeznaczony jest dla chłopców wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania ze względu na upośledzenie umysłowe oraz dla dzieci i młodzieży pozbawionej na trwałe lub okresowo rodziny własnej. Ośrodek zapewnia opiekę i wychowanie oraz warunki odpowiednie do potrzeb rozwoju. W Ośrodku przebywają dzieci w wieku od 3 do 18 lat, w uzasadnionych przypadkach może przebywać w nim młodzież po ukończeniu 18 lat życia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 24 lat.

Działalność statutowa prowadzona w Ośrodku „w oparciu o zasady katolickie” ma na celu pełny rozwój osobowy chłopców, możliwy do osiągnięcia przy pomocy metod, sposobów działania i organizacji stosowanych w klimacie ewangelicznej miłości i poszanowania godności osoby.

Cele i zadania wychowawcze są realizowane w duchu zasad chrześcijańskich. Całokształt pracy z dziećmi zmierza do przygotowania ich zarówno do udziału w życiu społecznym na miarę ich indywidualnych możliwości oraz w życiu religijnym. Wychowanie odbywa się w atmosferze rodzinnej. Wychowankowie razem z wychowawcami włączają się do współodpowiedzialności i troski o wspólne dobro.

9.3.13. Organizacje pozarządowe, związki i fundacje działające w obszarze niepełnosprawności

W powiecie puławskim na rzecz osób niepełnosprawnych działają następujące stowarzyszenia i fundacje:

9.3.13.1. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy w Puławach

PZERI zrzesza emerytów, rencistów i inwalidów oraz członków wspierających Związek.

Cele statutowe:

- 1) poprawa warunków socjalno-bytowych członków Związku, organizowanie ich uczestnictwa w życiu społecznym poprzez współdziałanie z organami władzy i administracji publicznej, samorządowej oraz innymi organizacjami społecznymi, gospodarczymi, spółdzielczymi, stowarzyszeniami i fundacjami,
- 2) organizowanie życia kulturalnego i artystycznego członków Związku,
- 3) reprezentowanie ich interesów wobec organów władzy i administracji publicznej, samorządowej oraz popularyzowanie problemów członków wśród społeczeństwa.

Dla osiągnięcia celów Związek:

- 1) prowadzi działalność charytatywną i udziela pomocy w sprawach socjalno-bytowych,
- 2) organizuje prelekcje, wykłady w świetlicach, spotkania członków, współdziała w prowadzeniu zespołów artystycznych, kółek twórczości rękodzieła artystycznego i twórczości ludowej,
- 3) podejmuje różnorodne działania służące pozyskiwaniu środków finansowych na realizację celów i zadań,
- 4) organizuje wycieczki turystyczne, turnusy wypoczynkowe i rehabilitacyjne.

9.3.13.2. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy w Nałęczowie

Członkiem Stowarzyszenia może zostać każdy emeryt i rencista, a także osoby niepełnosprawne.

Cele statutowe:

- 1) praca na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych,
- 2) współpraca z władzami i organizacjami lokalnymi i wojewódzkimi,
- 3) organizowanie imprez środowiskowych, wycieczek,
- 4) pomoc rzeczowa osobom o niskim statusie materialnym – członkom Związku.

9.3.13.3. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Koła nr 5 w Końskowoli

Członkiem Stowarzyszenia może być osoba pełnoletnia mająca prawo do emerytury lub renty (krajowej lub zagranicznej) albo uznana przez właściwy organ za inwalidę. Członkiem może być również inna osoba, jeżeli osiągnęła wiek emerytalny bądź pozostaje na zasiłku przedemerytalnym lub emeryturze pomostowej oraz jej niepracujący współmałżonek.

Związek zrzesza emerytów, rencistów, inwalidów w celu:

- poprawiania ich warunków socjalno-bytowych oraz uczestniczenia w życiu społecznym przez współdziałanie z organami władzy i administracji publicznej, samorządowej, ze związkami zawodowymi oraz innymi organizacjami społecznymi, gospodarczymi i spółdzielczymi,
- organizowania życia kulturalnego i artystycznego emerytów, rencistów, inwalidów,
- reprezentowania ich interesów wobec organów władzy i administracji publicznej, samorządowej oraz popularyzowania ich problemów wśród społeczeństwa.

9.3.13.4. Katolickie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Bratek” przy Parafii W.N.M.P

Stowarzyszenie tworzą członkowie zwyczajni, członkowie honorowi i członkowie wspierający.

Celem działania Stowarzyszenia „Bratek” jest otoczenie opieką i wsparciem osób niepełnosprawnych, organizacja spotkań integracyjnych, wycieczek, rekolekcji połączonych z wczasami, turnusów rehabilitacyjnych.

9.3.13.5. Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Otwarty Krąg” w Kurowie

Członkiem Stowarzyszenia może zostać osoba z terenu gminy Kurów posiadająca aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub orzeczenie równoważne.

Cele statutowe:

- 1) zrzeszanie osób chorych na różne schorzenia i w różnym wieku,
- 2) działania na rzecz osób chorych w celu poprawy ich warunków życiowych, zdrowotnych oraz zwiększenia uczestnictwa w życiu społecznym, gospodarczym, zawodowym i kulturalnym,
- 3) likwidacja barier psychologicznych i społecznych poprzez uświadamianie pełnosprawnej społeczności problematyki osób niepełnosprawnych i kształtowanie partnerskich postaw między tymi grupami,
- 4) reprezentowanie interesów niepełnosprawnych wobec władz państwowych, samorządowych oraz na forum międzynarodowym.

9.3.13.6. Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Koło nr 2 w Puławach

Członkami Stowarzyszenia są osoby chore na cukrzycę, członkowie ich rodzin, ludzie pragnący wspierać chorych na cukrzycę.

Do celów statutowych należy organizacja spotkań kulturalnych, szkoleń dietetycznych z lekarzem, turnusów rehabilitacyjnych, wycieczek, wypożyczanie sprzętu (glukometry itp.).

9.3.13.7. Polski Związek Głuchych Terenowy Ośrodek Rehabilitacji i Wsparcia Społecznego Niesłyszących

Członkami stowarzyszenia są osoby mające problemy ze słuchem.

Cele statutowe:

- 1) działania integracyjne,
- 2) pomoc w codziennym życiu,
- 3) niwelacja barier komunikacyjnych.

9.3.13.8. Polski Związek Niewidomych Okręg Lubelski Koło Puławy

Członkiem Koła PZN Puławy może zostać osoba, która jest osobą niepełnosprawną ze względu na wzrok, posiada znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności (symbol 04-O).

Zakres działalności:

- 1) rejestracja i przyjmowanie osób niewidomych oraz słabowidzących w poczet członków,
- 2) prowadzenie rehabilitacji podstawowej oraz kursów orientacji przestrzennej,
- 3) organizowanie różnych form działalności kulturalnej (grill, Święto Białej Laski, wycieczki, wyjazdy do teatrów),
- 4) reprezentowanie osób niewidomych oraz słabowidzących w rejonie działania,
- 5) pozyskiwanie środków finansowych.

9.3.13.9. Stowarzyszenie Pomocy i Wspierania Rozwoju Niepełnosprawnych „Szansa”

Stowarzyszenie jest dobrowolnym, samorządowym, trwałym zrzeszeniem, którego podstawowym celem jest niesienie wszechstronnej pomocy we wszystkich dziedzinach życia i wspieranie rozwoju niepełnosprawnych, w szczególności niepełnosprawnych umysłowo oraz ich rodzicom i opiekunom prawnym. Stowarzyszenie działa przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym im. Św. Franciszka z Asyżu w Kęble, a jego członkami są pracownicy pedagogiczni i administracji Ośrodka oraz rodzice wychowanków.

Stowarzyszenie „Szansa” jest organizacją pozarządową, niedochodową i samopomocową. Stowarzyszenie reprezentuje interesy, wypowiada się i działa na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin lub opiekunów prawnych.

Stowarzyszenie opiera swoją działalność na pracy społecznej ogółu członków; posiada status organizacji pożytku publicznego.

9.3.13.10. Koło Pomocy Dzieciom i Młodzieży Specjalnej Troski przy Oddziale Miejskim TPD w Puławach

Członkami Koła są niepełnosprawne fizycznie i intelektualnie dzieci i młodzież oraz ich opiekunowie.

Zakres działalności:

- 1) zajęcia edukacyjne (logopedia, zajęcia ogólnorozwojowe, plastyczne itp.),
- 2) rehabilitacja indywidualna,
- 3) imprezy integracyjne okolicznościowe (zabawy, ogniska, wycieczki),
- 4) porady i konsultacje dla rodziców dzieci niepełnosprawnych.

9.3.13.11. Puławskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej „Promień”

Członkami Stowarzyszenia mogą być osoby niepełnosprawne, rodzice dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, członkowie ich rodzin oraz opiekunowie prawni dzieci i osób niepełnosprawnych.

Celem Stowarzyszenia jest działanie na rzecz wyrównywania szans dzieci, młodzieży i osób niepełnosprawnych, tworzenie warunków sprzyjających aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym oraz wspieranie rodzin. Działalność Stowarzyszenia opiera się na pracy społecznej ogółu członków. Stowarzyszenie reprezentuje interesy i działa na rzecz i w imieniu osób niepełnosprawnych intelektualnie, emocjonalnie i fizycznie oraz ich rodzin i opiekunów prawnych.

9.3.13.12. Puławska Grupa Wsparcia Osób Chorych na Cukrzycę

Członkami Grupy są osoby chore na cukrzycę.

Zakres działalności:

- 1) spotkania integracyjne,
- 2) doradztwo i otaczanie opieką osób chorych na cukrzycę,
- 3) poradnictwo z zakresu praw pacjenta.

9.3.13.13. Puławska Grupa Wsparcia Chorych na Stwardnienie Rozsiane

Członkami Grupy są osoby chore na stwardnienie rozsiane (SM).

Zakres działalności:

- 1) integrowanie osób chorych na SM,
- 2) spotkania z psychologiem,
- 3) porady dotyczące radzenia sobie z chorobą,
- 4) wymiana informacji na temat rehabilitacji, nowych leków, lekarzy neurologów, ośrodków dla chorych na SM.

9.3.13.14. Puławskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego

Członkiem Stowarzyszenia może zostać każda osoba, która chce pomagać osobom z zaburzeniami psychicznymi.

Puławskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego powstało w 1996 roku z inicjatywy rodzin osób z zaburzeniami psychicznymi. Głównym celem Stowarzyszenia jest rehabilitacja społeczno-zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi. PSOZP prowadzi 12 mieszkań chronionych, Warsztat Terapii Zajęciowej i Zakład Aktywności Zawodowej.

9.3.13.15. Nałęczowskie Stowarzyszenie Charytatywne

Członkami zwyczajnymi mogą być osoby fizyczne posiadające pełną zdolność do czynności prawnych, które złożyły deklarację członkowską i zostały przyjęte uchwałą Zarządu Stowarzyszenia. Osoba prawna może być jedynie członkiem wspierającym.

Członkiem zwyczajnym może być obywatel polski i cudzoziemiec, bez względu na miejsce zamieszkania, który wyraża chęć działalności na rzecz Stowarzyszenia, akceptuje statutowe cele Stowarzyszenia i posiada pełną zdolność do czynności prawnych.

Cele statutowe:

- 1) inicjowanie i prowadzenie różnorodnych form rehabilitacji i terapii osób z niepełnosprawnością umysłową, ruchową i zaburzeniami psychicznymi oraz z innymi niepełnosprawnościami,
- 2) szerzenie wiedzy na temat niepełnosprawności oraz idei przestrzegania praw człowieka wobec osób niepełnosprawnych,
- 3) promocja i popieranie idei wyrównywania szans w zakresie rozwoju społecznego,
- 4) działania na rzecz środowisk zagrożonych patologią,
- 5) świadczenie wzajemnej pomocy i wsparcia,
- 6) prowadzenie działań integracyjnych,
- 7) organizowanie i udział w życiu społeczno-kulturalnym,
- 8) prowadzenie działalności w zakresie promocji: zdrowia, edukacji, kultury fizycznej i sportu, rekreacji i wypoczynku.
- 9) przygotowanie i prowadzenie obiektów opiekuńczych i rehabilitacyjnych,
- 10) inicjowanie i prowadzenie różnorodnych form pomocy rodzinom osób niepełnosprawnych,
- 11) działalność na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijanie kontaktów i współpracy między społeczeństwami.

W sferze zadań pożytku publicznego Stowarzyszenie realizuje cele:

- 1) pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób,
- 2) działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- 3) działalności charytatywnej,
- 4) podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej,
- 5) ochrony i promocji zdrowia,

- 6) działalności na rzecz osób niepełnosprawnych,
- 7) promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy zagrożonych zwolnieniem z pracy,
- 8) wspierania i upowszechniania kultury fizycznej,
- 9) ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego,
- 10) turystyki i krajoznawstwa,
- 11) upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji,
- 12) promocji i organizacji wolontariatu,
- 13) działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka,
- 14) przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

9.3.13.16. Stowarzyszenie „Corda Cordi” na Rzecz Dzieci i Młodzieży w Puławach

Członkiem zwyczajnym może być osoba fizyczna posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych i niepozbawiona praw publicznych.

Członkiem wspierającym może być osoba prawna zainteresowana działalnością Stowarzyszenia, która zadeklarowała na jego rzecz pomoc finansową lub rzeczową. Osoba prawna działa w Stowarzyszeniu przez swojego przedstawiciela.

Członków zwyczajnych i wspierających przyjmuje w drodze uchwały Zarząd Oddziału, na podstawie pisemnej deklaracji.

Celem Stowarzyszenia jest działanie i wspieranie wszelkich inicjatyw mających na uwadze pomoc oraz tworzenie optymalnych warunków rozwoju dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz w normie intelektualnej pochodzącej z rodzin ubogich, objętych bezrobociem i niewydolnych wychowawczo:

- dostosowanie standardów opieki nad osobami niepełnosprawnymi do wymogów Unii Europejskiej,
- wspieranie zadań statutowych Specjalnego Ośrodka Wychowawczego w Puławach.

Stowarzyszenie realizuje swoje cele poprzez:

- 1) organizowanie i prowadzenie wszelkich form zajęć zaspokajających różne potrzeby podopiecznych, ze szczególnym uwzględnieniem terapii zajęciowej, dostępu do kultury i rekreacji, uczenia i wychowania poprzez doświadczenia życiowe i nauczanie specjalne, zajęć rehabilitacyjnych, usprawniających i stymulujących rozwój fizyczny i umysłowy,
- 2) inicjowanie i rozwijanie wszelkich form integracji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej z ich zdrowymi rówieśnikami,
- 3) udzielanie rodzicom i opiekunom dzieci i młodzieży pomocy w wypełnianiu zadań opiekuńczych i wychowawczych,
- 4) tworzenie bazy socjalnej i warunków bytowych dla osób potrzebujących,
- 5) organizowanie i prowadzenie placówek pomocy społecznej,
- 6) reprezentowanie interesów dzieci i młodzieży niepełnosprawnej i w normie intelektualnej wobec właściwych władz, instytucji i organizacji społecznych,

- 7) prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie niepełnosprawności i patologii społecznych,
- 8) organizowanie szkoleń dla osób potrzebujących pomocy i pracujących z nimi,
- 9) wydawanie publikacji poświęconych tematyce statutowej Stowarzyszenia,
- 10) inicjowanie społecznej współpracy z wolontariatem, administracją rządową, samorządami, władzami kościelnymi oraz innymi podmiotami działającymi na rzecz realizacji statutowych celów Stowarzyszenia,
- 11) inne działania sprzyjające realizacji statutowych celów Stowarzyszenia.

9.3.13.17. Puławskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

Członkiem Stowarzyszenia może zostać każdy, kto chce działać na rzecz osób potrzebujących; odbiorcami są osoby niepełnosprawne, przewlekle chore, dzieci, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.

Cele statutowe:

- 1) wspieranie osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych oraz innych osób mających problem z właściwym funkcjonowaniem w społeczeństwie,
- 2) prowadzenie terapii oraz rehabilitacji społecznej i zawodowej poprzez prowadzenie Warsztatu Terapii Zajęciowej przy ul. 6 Sierpnia 20 w Puławach – placówki pobytu dziennego dla osób posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności ze wskazaniem do terapii zajęciowej.

9.3.13.18. Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych, Opiekunów i Przyjaciół „Radość”

Członkiem Stowarzyszenia może być każda osoba fizyczna mająca pełną zdolność do czynności prawnych.

Cele statutowe:

- 1) wspieranie działań osób niepełnosprawnych,
- 2) zwiększenie integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych w społeczeństwie,
- 3) inicjowanie i realizowanie działań mających na celu zapobieganie patologiom społecznym i dysfunkcjom.

9.3.13.19. Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży "Promyk"

Członkami Stowarzyszenia mogą zostać osoby, które ukończyły 18. rok życia, popierają działalność Stowarzyszenia i identyfikują się z celami określonymi w statucie.

Stowarzyszenie prowadzi szeroką działalność na rzecz dzieci i młodzieży, w tym dla środowisk osób niepełnosprawnych oraz dla Polonii. Organizuje kolonie, obozy, zimowiska, zloty, festiwale, programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży, szkolenia, kursy itp.

Działalność Stowarzyszenia jest możliwa dzięki przyznawanym dotacjom oraz opiera się na współpracy z władzami lokalnymi.

9.3.13.20. Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych "Dajmy Im Szansę" w Puławach

Członkowie Stowarzyszenia to nauczyciele Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Puławach. Odbiorcy to uczniowie Ośrodka.

Podstawowym celem Stowarzyszenia jest niesienie pomocy osobom niepełnosprawnym i zagrożonym wykluczeniem społecznym (w szczególności uczniom SOSW w Puławach), które zamieszkują na terenie Puław i powiatu puławskiego.

Stowarzyszenie realizuje swoje cele poprzez działania:

- bezpośrednio - w pracy z dziećmi i młodzieżą,
- pośrednio - w pracy z rodzicami, wychowawcami i innymi osobami obecnymi w środowisku wychowawczym dziecka i młodego człowieka.

Do działań Stowarzyszenia należy między innymi:

- poradnictwo psychologiczne,
- działania psychoprophylaktyczne,
- oddziaływania psychoterapeutyczne,
- opieka pedagogiczna,
- pomoc lekarska,
- poradnictwo prawne,
- pomoc socjalna,
- działania z zakresu ekologii, ochrony przyrody i ochrony środowiska.

9.3.13.21. Stowarzyszenie na Rzecz Osób Potrzebujących "Pogodne Życie"

Członkiem Stowarzyszenia może zostać każda osoba, która złoży deklarację członkowską.

Cele statutowe:

- 1) działalność na rzecz wspomagania dzieci i młodzieży,
- 2) wymiana międzynarodowa, wspomaganie rodaków, Polonii mieszkającej na Wschodzie,
- 3) wspomaganie osób starszych, niepełnosprawnych, organizowanie wyjazdów, turnusów rehabilitacyjnych.

9.3.13.22. Stowarzyszenie „Młodzież – Integracja – Aktywność”

Profil odbiorców:

- osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności powyżej 18. roku życia,
- wolontariusze chętni do pomocy ww.,
- młodzież powyżej 15. roku życia z opiekunem (międzynarodowe wymiany młodzieży).

Cele statutowe:

- 1) spotkania grup,
- 2) wyjazdy zagraniczne,
- 3) organizowanie pobytu młodzieży na terenie Polski.

9.3.13.23. Stowarzyszenie „Barwy Tęczy”

Członkiem zwyczajnym Stowarzyszenia może być pełnoletni obywatel Rzeczypospolitej Polskiej oraz cudzoziemiec, także niemający miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, który przedstawi opinie (rekomendacje) co najmniej 2 członków Stowarzyszenia i złoży deklarację członkowską.

Osoby prawne mogą być członkami wspierającymi.

Walne Zgromadzenie Członków może nadawać osobom fizycznym szczególnie zasłużonym dla Stowarzyszenia oraz zasłużonym dla kultury fizycznej, sportu, turystyki, ekologii i innych obszarów, w ramach których Stowarzyszenie realizuje swoje cele, godność członka honorowego Stowarzyszenia.

Cele statutowe:

- 1) organizowanie edukacyjnych i wypoczynkowych form integracji osób niepełnosprawnych,
- 2) organizacja turnusów rehabilitacyjnych,
- 3) organizacja działań wolontariatu,
- 4) organizowanie różnych form działań dla dzieci i młodzieży wspomagających proces terapeutyczny i socjoterapeutyczny, np. obozów socjoterapeutycznych i terapeutycznych,
- 5) rozwijanie i propagowanie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych i szans na rynku pracy osób niepełnosprawnych oraz osób z terenów wiejskich i narażonych na wykluczenie społeczne,
- 6) wspieranie i realizowanie wśród dzieci i młodzieży działań profilaktycznych w zakresie uzależnień i dysfunkcji społecznych, np. alkoholizm, narkomania, nikotynizm,
- 7) wspomaganie dzieci i młodzieży oraz ich rodzin przez działania socjoterapeutyczne i terapeutyczne,
- 8) wspieranie dzieci i młodzieży zagrożonej niedostosowaniem społecznym lub uzależnieniem,
- 9) wspomaganie eliminowania przyczyn i przejawów zaburzeń zachowania oraz wspieranie przygotowania młodzieży do życia zgodnego z obowiązującymi normami prawnymi,
- 10) wspieranie i rozwój wypoczynku dzieci i młodzieży, w tym z terenów wiejskich, obszarów o dużym bezrobociu i ze środowisk patologicznych.

9.3.13.24. Kazimierskie Stowarzyszenie Dobroczynne pod wezwaniem św. Anny

Członkiem Stowarzyszenia może zostać każda osoba zgadzająca się z celami działalności, po podpisaniu deklaracji członkowskiej. Odbiorcami działalności są osoby starsze, samotne, a także chore i niepełnosprawne. Spotkania Stowarzyszenia mają charakter otwarty.

Celem Stowarzyszenia jest niesienie pomocy i wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w szczególności osób niepełnosprawnych. Zakres działalności to między innymi organizacja czasu wolnego, integracja ze społeczeństwem, promocja dokonań

członków Stowarzyszenia, organizacja wystaw i koncertów, organizowanie pomocy dla osób potrzebujących, podejmowanie innych działań o charakterze dobroczynnym.

9.3.13.25. Puławskie Stowarzyszenie Amazonek

Członkami Stowarzyszenia są osoby dotknięte rakiem piersi.

Cele statutowe:

- 1) wsparcie psychiczne kobiet, zarówno przed, jak i po operacji,
- 2) włączanie się do akcji na rzecz wczesnego wykrywania raka,
- 3) prowadzenie działalności w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej, w tym organizowanie i promowanie sportu, kultury i rekreacji wśród osób niepełnosprawnych,
- 4) podejmowanie prac i działań zmierzających do współdziałania z władzami, stowarzyszeniami działającymi na rzecz chorych i niepełnosprawnych,
- 5) wydawanie materiałów, ulotek informacyjnych dotyczących profilaktyki raka piersi.

9.3.13.26. Fundacja "Pójdźmy Razem"

Fundacja skupia się na wsparciu merytorycznym, terapeutycznym, rehabilitacyjnym, edukacyjnym osób potrzebujących wsparcia i szeroko rozumianej pomocy poprzez organizację różnego typu terapii, rehabilitacji indywidualnej i grupowej oraz promowanie dobrych praktyk i usług.

Cele statutowe:

- 1) upowszechnianie wiedzy o osobach niepełnosprawnych, przewlekle chorych, dzieciach i młodzieży, mających trudności w nauce i zachowaniu,
- 2) niwelowanie wszelkich barier ograniczających udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i gospodarczym,
- 3) prowadzenie profilaktyki zdrowotnej i społecznej, propagowanie zdrowego stylu życia w społeczeństwie,
- 4) wspieranie osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych oraz innych osób mających problem z właściwym funkcjonowaniem w społeczeństwie w ich działaniach,
- 5) rozpoznawanie potrzeb osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych,
- 6) otaczanie wszystkich niepełnosprawnych bez względu na rodzaj niepełnosprawności oraz przewlekle chorych, a także osób, mających problem z właściwym funkcjonowaniem, efektywną pomocą i opieką, zmierzającą do tworzenia warunków wyrównywania ich szans życiowych, tworzenie warunków do włączania osób niepełnosprawnych w tok normalnego życia,
- 7) ochranianie interesów osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych w miejscu ich nauki, pracy, zamieszkania oraz w instytucjach,
- 8) zaspakajanie potrzeb materialnych, kulturalnych i socjalnych tych osób,
- 9) zaspakajanie potrzeb osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych oraz wszystkich innych osób potrzebujących tego typu działań w zakresie leczenia, rehabilitacji, terapii, edukacji etc.,
- 10) tworzenie warunków dla pełniejszej samorealizacji osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,

- 11) integracja osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem,
- 12) współpraca międzynarodowa, mająca na celu wymianę doświadczeń,
- 13) integracja polskich środowisk osób niepełnosprawnych ze środowiskami osób niepełnosprawnych w innych krajach Europy i świata, a w szczególności w krajach Unii Europejskiej.

Ideą Fundacji jest stworzenie efektywnie działającej pomocy osobom mającym problem z właściwym funkcjonowaniem zmierzającej do tworzenia warunków wyrównywania ich szans życiowych, tworzenie warunków do włączania tych osób w tok normalnego i godnego życia oraz prowadzenie profilaktyki, edukacji, terapii i rehabilitacji.

9.3.13.27. Fundacja „Zarażamy radością”

Fundacja, która zgodnie z celami statutowymi chce nieść pomoc najbardziej potrzebującym, uczyć bezinteresownej pomocy oraz dawać swymi działaniami przykład innym. Szczególną uwagę przykładą do integracji dzieci niepełnosprawnych oraz nieuleczalnie chorych ze zdrowymi rówieśnikami, ucząc przy tym pozytywnych zachowań w stosunku do niepełnosprawnych.

Cele Fundacji:

- 1) udzielanie pomocy rodzicom i dzieciom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej związanej z powstaniem bądź ujawnieniem chorób zagrażających życiu oraz podnoszenie komfortu i jakości życia rodzin i dzieci,
- 2) niesienie pomocy osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom,
- 3) działanie na rzecz niepełnosprawnych i nieuleczalnie chorych dzieci,
- 4) prowadzenie działalności charytatywnej,
- 5) promowanie i organizacja wolontariatu,
- 6) prowadzenie działalności na rzecz integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym w szczególności rodzin posiadających dzieci niepełnosprawne,
- 7) integracja dzieci zdrowych z dziećmi niepełnosprawnymi nieuleczalnie chorymi,
- 8) podejmowanie i wspieranie działań w zakresie upowszechniania wiedzy na temat niepełnosprawności,
- 9) podejmowanie i wspieranie działań w zakresie szerzenia oświaty wśród dzieci, młodzieży i dorosłych na temat niepełnosprawności,
- 10) niesienie pomocy osobom biednym i narażonym na wykluczenie społeczne,
- 11) podejmowanie działań dla zapewnienia wypoczynku dla dzieci i młodzieży, a w szczególności dzieci niepełnosprawnych i ich rodzin.

9.4. Wsparcie osób niepełnosprawnych przez ośrodki pomocy społecznej w gminach powiatu puławskiego

Jednym z powodów przyznania pomocy społecznej w świetle ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej jest niepełnosprawność. Działania podejmowane w tym obszarze przez pracowników socjalnych w ramach pracy socjalnej są nakierowane na aktywizację społeczną osób, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność nie mogą samodzielnie realizować swoich potrzeb życiowych oraz tworzenie sieci wsparcia, która umożliwi pomoc

tym osobom w funkcjonowaniu w środowisku. Ze względu na stale rosnącą populację osób starszych i niepełnosprawnych, rośnie również zapotrzebowanie na pracę socjalną dla tych osób oraz podejmowanie innowacyjnych i zróżnicowanych działań.

W szczególnie trudnych dla osób niepełnosprawnych okresach, takich jak zima i lato, pracownicy socjalni dodatkowo monitorują środowiska, również w celu sprawdzenia, czy członkowie rodziny prawidłowo sprawują opiekę nad osobami niepełnosprawnymi, a także czy osoby niepełnosprawne mają zabezpieczone potrzeby.

Poza udzielaniem pomocy finansowej czy pomocy w formie usług opiekuńczych, udzielają poradnictwa na temat możliwości przystosowania mieszkania do potrzeb osoby niepełnosprawnej, likwidacji barier funkcjonalnych, zakupu sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego, uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, uzyskania statusu osoby niepełnosprawnej, przepisów prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych, podjęcia nauki i pracy oraz działalności organizacji pozarządowych. Pracownicy socjalni pomagają w kompletowaniu dokumentów niezbędnych do uzyskania skierowania i umieszczenia w zakładach opiekuńczo-leczniczych oraz domach pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni podejmują liczne działania mające na celu ułatwianie kontaktów z placówkami służby zdrowia, udzielanie pomocy w korzystaniu z różnych form rehabilitacji leczniczej i społecznej, a także inicjowanie kontaktów rodzinnych, podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodziny w sprawowanie opieki nad osobami wymagającymi takiej pomocy. Udzielają pomocy w zapewnieniu lekarstw, opał, drobnych napraw w mieszkaniu. Pomagają w wypełnianiu oraz przygotowywaniu dokumentów niezbędnych do załatwienia spraw urzędowych. Organizują lekarskie wizyty domowe oraz wizyty domowe pielęgniarek środowiskowych.

Pracownicy socjalni (zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych) przeprowadzają wywiady środowiskowe celem przyznania specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz zasiłku dla opiekuna.

Podejmują również działania mające na celu pomoc oraz wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi oraz członków ich rodzin. Motywują do poddania się badaniom diagnostycznym w Poradni Zdrowia Psychicznego, a w razie potrzeby leczenia, wspierają osoby i rodziny oraz udzielają pomocy i poradnictwa we wzmacnianiu lub odzyskaniu ich zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie i tworzeniu warunków sprzyjających temu celowi. Udzielają pomocy w umówieniu i organizowaniu wizyt u lekarza psychiatry, zarówno w Poradni, jak i domowych, pomagają w uzyskaniu konsultacji z psychologiem, udzielają pomocy w organizowaniu miejsca w szpitalu oraz w załatwieniu transportu do szpitala.

W przypadku, kiedy osoba chora psychicznie zagraża swojemu zdrowiu i życiu lub nie jest w stanie samodzielnie funkcjonować w środowisku, ops kieruje do sądu wnioski o stwierdzenie potrzeby umieszczenia w szpitalu psychiatrycznym osoby chorej psychicznie bez jej zgody. Na podstawie art. 29 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego, ops kieruje do sądu wnioski o przyjęcie bez zgody do szpitala psychiatrycznego osoby chorej psychicznie, której dotychczasowe zachowanie wskazuje, że nieprzyjęcie do szpitala spowoduje znaczne pogorszenie stanu zdrowia psychicznego, lub która jest niezdolna do samodzielnego zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, a uzasadnione jest przewidywanie, że leczenie w szpitalu psychiatrycznym przyniesie poprawę jej stanu.

Wykres 4. Udzielone wsparcie w gminach powiatu puławskiego w 2014 roku

Źródło danych: ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu puławskiego

10. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

10.1. Zadania finansowane ze środków PFRON

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. nr 127 poz. 721 ze zm.), w ramach rehabilitacji społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach realizuje następujące zadania:

- 1) dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- 2) dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- 3) dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
- 4) dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- 5) dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.

Tabela 15. Dofinansowania PFRON – turnusy rehabilitacyjne

Rok	Turnusy rehabilitacyjne				
	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba osób ubiegających się o dofinansowanie wraz z opiekunami	468	210	401	323	274
Liczba osób, które skorzystały z dofinansowania wraz z opiekunami	43	65	321	101	107
- w tym dzieci i młodzież	25	35	73	53	57
Kwota wypłaconych dofinansowań (w zł)	26 080	41 060	231 661	42 700	76 025

Źródło danych: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach

Tak duża różnica pomiędzy liczbą osób ubiegających się o dofinansowanie a liczbą osób, które skorzystały z dofinansowania wynika z niewystarczających środków finansowych otrzymywanych przez Powiat z PFRON. Wyjątkiem był rok 2012, w którym to Powiat otrzymał z PFRON dodatkową transzę na realizację zadań ustawowych.

Tabela 16. Dofinansowania PFRON – sport, kultura, rekreacja i turystyka

Rok	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych				
	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba złożonych wniosków	20	15	16	26	21
Liczba zawartych umów	16	12	14	12	12
Kwota wypłaconych dofinansowań (w zł)	18 339	11 951	49 201	15 911	25 141

Źródło danych: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach

Różnica pomiędzy liczbą złożonych wniosków a liczbą zawartych umów wynika z faktu, że organizacje/stowarzyszenia składają kilka wniosków, a ograniczone środki finansowe PFRON zmuszają do rezygnacji z części złożonych wniosków.

Tabela 17. Dofinansowania PFRON – sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

Rok	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze				
	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba złożonych wniosków	1185	1537	1688	1578	1713
Liczba wypłaconych dofinansowań	1085	1495	1678	1534	1550
Kwota wypłaconych dofinansowań (w zł)	509 098	482 586	743 399	528 566	588 143

Źródło danych: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach

Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze to zadania, na które przekazywana jest największa ilość środków finansowych PFRON przeznaczonych na zadania z rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych. Procent niezrealizowanych wniosków w stosunku do złożonych jest w tym przypadku niewielki.

Tabela 18. Dofinansowania PFRON – likwidacja barier funkcjonalnych

Rok	Likwidacja barier funkcjonalnych				
	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba złożonych wniosków	95	96	120	88	82
Liczba zawartych umów	52	57	84	43	44
w tym dzieci i młodzież	6	5	18	13	10
Kwota wypłaconych dofinansowań (w zł)	187 542	175 930	407 844	162 413	170 143

Źródło danych: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach

Różnica pomiędzy liczbą złożonych wniosków a liczbą zawartych umów wynika w większości przypadków z braku środków finansowych otrzymanych z PFRON. Innymi powodami nie podpisania umów były niezasadne wnioski lub rezygnacje z realizacji dofinansowania.

Tabela 19. Warsztaty terapii zajęciowej

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba Warsztatów Terapii Zajęciowej	3	3	3	3	3
Liczba uczestników WTZ	85	85	85	90	90
Kwota dofinansowania ze środków PFRON kosztów działania WTZ (w zł)	1 255 749	1 257 660	1 257 660	1 269 660	1 331 640

Źródło danych: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach

Wysokość dofinansowania warsztatów jest wyliczana jako iloczyn liczby uczestników warsztatów terapii zajęciowej wynikającej z umów podpisanych przez powiat do dnia 31 grudnia roku poprzedzającego rok, na który jest obliczany algorytm i kwoty środków na dofinansowanie kosztów rocznego pobytu jednego uczestnika w warsztacie terapii zajęciowej. W latach 2010-2012 powyższe zmienne nie zmieniały się. W roku 2013 zwiększyła się liczba uczestników WTZ, co zwiększyło kwotę dofinansowania.

10.1.1. Pilotażowy program "Aktywny Samorząd"

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach na mocy porozumienia Powiatu Puławskiego z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych realizuje pilotażowy program Aktywny Samorząd finansowany ze środków PFRON. Program skierowany jest do osób niepełnosprawnych, a jego głównym celem jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

Cele szczegółowe programu to:

- przygotowanie beneficjentów programu z zaburzeniami ruchu i percepcji wzrokowej do pełnienia różnych ról społecznych poprzez umożliwienie im włączenia do tworzącego się społeczeństwa informacyjnego,
- przygotowanie beneficjentów programu do aktywizacji społecznej, zawodowej lub wsparcie w utrzymaniu zatrudnienia poprzez likwidację lub ograniczenie barier w poruszaniu się oraz barier transportowych,
- umożliwianie beneficjentom programu aktywizacji zawodowej poprzez zastosowanie elementów wspierających ich zatrudnienie,
- poprawa szans beneficjentów programu na rywalizację o zatrudnienie na otwartym rynku pracy poprzez podwyższanie kwalifikacji,
- wzrost kompetencji osób zaangażowanych w proces rehabilitacji osób niepełnosprawnych, pracowników lub pracujących na rzecz jednostek samorządu terytorialnego lub organizacji pozarządowych.

Program Aktywny Samorząd obejmuje następujące formy wsparcia:

Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym:

- 1) Obszar A – likwidacja bariery transportowej:
  - Zadanie 1 - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
  - Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B,
- 2) Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:
  - Zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
  - Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania.
- 3) Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:
  - Zadanie 1 - pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
  - Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
  - Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
  - Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny,

- 4) Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Tabela 20. Program pilotażowy Aktywny Samorząd

Moduł	Rok	2012	2013	2014
Moduł I	Liczba złożonych wniosków	23	81	53
	Liczba zawartych umów	18	42	44
	Kwota wypłaconych dofinansowań (w zł)	105 457	170 190	246 089
Moduł II	Liczba złożonych wniosków	-	95	115
	Liczba zawartych umów	-	94	109
	Kwota wypłaconych dofinansowań (w zł)	-	161 381	232 772

Źródło danych: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach

Różnica w roku 2013 pomiędzy złożonymi wnioskami a zawartymi umowami w module I spowodowana jest nieotrzymaniem wystarczających środków na realizację złożonych wniosków.

W 2012 roku Moduł II nie był realizowany. W kolejnych latach wszystkie wnioski spełniające kryteria programu oraz wymogi formalne zostały zrealizowane.

10.2. Projekt systemowy „Samodzielni – nie sami”

W latach 2008-2015 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach udzieliło szerokiego wsparcia w aktywizacji społecznej i zawodowej niepełnosprawnym mieszkańcom powiatu puławskiego realizując projekt systemowy pn. „Samodzielni – nie sami” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej.

Projekt realizowany był w ramach Priorytetu VII „Promocja integracji społecznej” Działania 7.1 „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji” Poddziałania 7.1.2 „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Europejskiego Funduszu Społecznego.

Zadania określone w projekcie systemowym adresowane były do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym na rzecz przywrócenia ich do zatrudnienia lub uzyskania zdolności do zatrudnienia oraz jednoczesnej integracji ze społeczeństwem, i były realizowane między innymi poprzez stosowanie instrumentów aktywnej integracji.

Instrumenty aktywnej integracji to zestaw działań mających doprowadzić do przywrócenia osób wykluczonych społecznie na rynek pracy oraz do ich integracji ze społeczeństwem poprzez przywrócenie im zdolności lub możliwości zatrudnienia, uzyskanie wsparcia dochodowego oraz wyeliminowanie przeszkód napotykanych przez osoby i rodziny w procesie dostępu do praw i usług społecznych, a przez to wspierających ich powrót do zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

W latach 2008-2015 z form aktywnej integracji skorzystało łącznie 336 osób niepełnosprawnych.

Od 2010 roku w projekcie realizowane były Programy Aktywności Lokalnej, w ramach których zawarto 429 umów, w tym 65 z rodzicami dzieci niepełnosprawnych

PAL jest istotnym narzędziem realizacji lokalnej polityki społecznej oraz dokumentem wyznaczającym kierunki działań mających na celu zapewnienie mieszkańcom jak najwyższej jakości życia. Celem PAL jest wprowadzanie skutecznych metod przeciwdziałania zdiagnozowanym problemom społecznym. Efektem wdrażania PAL jest wyższa jakość życia i wyższy poziom bezpieczeństwa socjalnego, wyrównywanie szans mieszkańców powiatu puławskiego oraz integracja społeczności lokalnej.

PAL powstał w celu realizacji działań na rzecz aktywizacji społecznej i rozwiązywania problemów społeczności powiatu puławskiego oraz w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności lokalnej.

Program Aktywności Lokalnej skierowany jest do osób w ramach konkretnego środowiska lub członków danej społeczności. Oznacza to, że w ramach Programu można prowadzić działania aktywizacyjne adresowane do osób mieszkających na pewnej przestrzeni. Może to być środowisko grupy zawodowej lub społecznej (np. osób niepełnosprawnych), mieszkańców bloku czy nawet kilku rodzin mieszkających w okolicy.

Formy wsparcia zastosowane w projekcie „Samodzielni – nie sami” to:

- indywidualna terapia psychologiczna
- indywidualna terapia logopedyczna
- grupy wsparcia i samopomocowe
- zajęcia psychoruchowe na basenie
- ćwiczenia rehabilitacyjne
- kurs magazynier z obsługą kas fiskalnych i minimum sanitarnym
- komputerowy sprzedażowy z elementami księgowości i fakturowania
- rachunkowość budżetowa i podatkowa
- kurs komputerowy Excel poziom zaawansowany
- monter samochodowych instalacji gazowych
- projektowanie ogrodów
- pomocnik kucharza
- kurs na prawo jazdy
- kurs spawania w osłonie MIG/MAG
- kasjer walutowo-złotówkowy
- warsztaty z zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, w tym spółdzielni socjalnej
- kurs języka migowego zaawansowany
- rejestratorka medyczna
- opiekunka osób starszych i niepełnosprawnych
- poradnictwo prawne
- kurs pierwszej pomocy przedmedycznej

Wyposażenie osób niepełnosprawnych w sprzęt ułatwiający dostęp do projektu:

- wózki inwalidzkie ręczne aktywne
- elektryczne wózki inwalidzkie
- laptopy
- rowery rehabilitacyjne trójkołowe i stacjonarne
- dostosowanie samochodu
- orbitreki
- komputerowy program logopedyczny i do terapii jąkania
- telefony komórkowe
- aparat słuchowy
- laska z echolokacją i świecą końcówką
- tabliczka brajlowska z dłutem

Działania o charakterze środowiskowym:

- festyny sportowo-kulturalne dla osób niepełnosprawnych i ich otoczenia
- wyjazdy do Warszawy i Lublina na spektakle teatralne

Łączna wartość projektu w latach 2008-2015 to 6 740 396,11 zł.

11. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest narzędziem diagnostycznym niezwykle pomocnym w określeniu sytuacji wyjściowej samorządu lokalnego, jak i przewidywaniu ewentualnych szans i zagrożeń. Poniżej zestawiono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia występujące lub mogące nastąpić w powiecie puławskim w kontekście sytuacji osób niepełnosprawnych.

Mocne strony	Słabe strony
<p>S1 Dobrze rozwinięty sektor organizacji pozarządowych działających na rzecz wsparcia osób niepełnosprawnych</p> <p>S2 Dobra współpraca samorządu powiatowego z organizacjami pozarządowymi</p> <p>S3 Realizacja w PCPR w Puławach pilotażowego programu Aktywny Samorząd</p> <p>S4 Działanie Punktu Informacyjnego dla Osób Niepełnosprawnych</p> <p>S5 Dogodna lokalizacja PCPR w Puławach w centrum miasta</p> <p>S6 Rozbudowany system wsparcia osób niepełnosprawnych w mieście Puławy</p>	<p>W1 Niewystarczająca wysokość środków PFRON na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych</p> <p>W2 Wzrost liczby osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy zarejestrowanych w PUP</p> <p>W3 Bariery funkcjonalne dotyczące osób niepełnosprawnych, utrudniające ich pełny udział w życiu społecznym i zawodowym</p> <p>W4 Słabo rozwinięta sieć wsparcia osób niepełnosprawnych na terenach wiejskich</p> <p>W5 Dyskryminowanie osób niepełnosprawnych (zwłaszcza z zaburzeniami psychicznymi) na otwartym rynku pracy</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>O1 Pozyskiwanie środków z Unii Europejskiej na działania na rzecz osób niepełnosprawnych</p> <p>O2 Wzrost liczby organizacji pozarządowych korzystających ze środków PFRON za pośrednictwem PCPR i ROPS</p> <p>O3 Zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat niepełnosprawności</p> <p>O4 Wzrost zatrudnienia osób niepełnosprawnych</p> <p>O5 Zaplanowanie działań na rzecz osób niepełnosprawnych w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej</p>	<p>T1 Bierność osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym</p> <p>T2 Obniżenie jakości życia osób niepełnosprawnych</p> <p>T3 Wzrost liczby osób niepełnosprawnych</p>

12. Działania planowane do realizacji w latach 2016-2022 w powiecie puławskim

12.1. Zadania finansowane ze środków PFRON

1. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych.
Najczęściej wnioskowane i udzielane są dofinansowania do:
  - 1) budowy podjazdu dla osób poruszających się przy pomocy wózka inwalidzkiego,
  - 2) przystosowania łazienki do potrzeb osób niepełnosprawnych,
  - 3) utwardzenie dojścia do budynku/mieszkania poprzez ułożenie kostki brukowej.
2. Dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych.
Najczęściej wnioskowane i udzielane są dofinansowania do zakupu:
  - 1) komputera,
  - 2) radiomagnetofonu,
  - 3) czytaka,
  - 4) podnośnika transportowo-kąpielowego,
  - 5) schodołazu,
  - 6) pralki automatycznej,
  - 7) kuchenki elektryczno-gazowej.
3. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.
Najczęściej wnioskowane i udzielane są dofinansowania do zakupu:
  - 1) stacjonarnego roweru rehabilitacyjnego,
  - 2) trójkołowego roweru rehabilitacyjnego,
  - 3) łóżka ortopedyczno-rehabilitacyjnego,
  - 4) pieluchomajtek,
  - 5) wózków inwalidzkich,
  - 6) balkoników,
  - 7) kul łokciowych,
  - 8) aparatów słuchowych.
4. Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych.
5. Dofinansowanie funkcjonowania warsztatów terapii zajęciowej i zakładów aktywności zawodowej.
6. Dofinansowania sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.
7. Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika.
8. Likwidacja barier transportowych
  - 1) pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
  - 2) pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B.
9. W poruszaniu się (tj. pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej wózka inwalidzkiego

o napędzie elektrycznym, pomoc w zakupie i naprawie protez kończyn, w których zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne).

10. Likwidacja barier w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym (tj. pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego, dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego).
11. Pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (tj. dofinansowanie pobytu dziecka w żłobku lub przedszkolu).
12. Pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym (dofinansowanie lub refundacja opłaty za naukę oraz dodatek na pokrycie kosztów kształcenia, dodatek na uiszczenie opłaty za przeprowadzenie przewodu doktorskiego).

12.2. Punkt Informacyjny dla Osób Niepełnosprawnych

Punkt Informacyjny dla Osób Niepełnosprawnych funkcjonuje w siedzibie oraz w oparciu o zasoby kadrowe i wyposażenie PCPR

Celem powołania Punktu jest dostarczenie osobom niepełnosprawnym oraz podmiotom prowadzącym działalność na ich rzecz aktualnie obowiązujących i rzetelnych informacji niezbędnych osobom niepełnosprawnym do uzyskania adekwatnej do ich potrzeb pomocy i wsparcia.

Punkt będzie udzielał informacji służących wyrównywaniu szans osób niepełnosprawnych w społeczeństwie, w szczególności o:

- 1) prawach osób niepełnosprawnych, w tym wynikających z kodeksu pracy,
- 2) możliwościach wsparcia finansowego i rzeczowego osób niepełnosprawnych wynikających z ustawy, z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.
- 3) instytucjach wsparcia najbliższych miejsca zamieszkania osoby niepełnosprawnej,
- 4) organizacjach zrzeszających i działających na rzecz osób niepełnosprawnych i oferowanych przez nie formach pomocy,
- 5) programach Unii Europejskiej, rządowych, Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, PFRON, samorządowych oraz organizacji pozarządowych, w których beneficjentami są osoby niepełnosprawne.

Pracownicy PCPR oraz radca prawny będą pełnili cykliczne dyżury w Punkcie oraz będą opracowywali i kolportowali materiały informacyjne. Informacje będą udzielane w Punkcie bezpłatnie.

12.3. Projekty finansowane ze środków zewnętrznych

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach będzie aplikować o środki zewnętrzne, w tym europejskie, w trybie systemowym (jeśli taki będzie dostępny) oraz w ramach konkursów ogłaszanych przez instytucje wdrażające. Jeśli projekt uzyska akceptację, będzie realizowany według podstawowych założeń:

1. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym zamieszkałym na terenie powiatu puławskiego pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

2. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym wejścia lub powrotu na otwarty lub chroniony rynek pracy.
3. Działania o charakterze informacyjnym, promocyjnym, szkoleniowym lub doradczym przyczyniające się do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu członków społeczności lokalnych zagrożonych wykluczeniem społecznym lub społecznie wykluczonych.
4. Rozwój dialogu, partnerstwa publiczno-społecznego i współpracy na poziomie lokalnym na rzecz włączenia społecznego.

12.4. Programy Warsztatu Terapii Zajęciowej przy Nałęczowskim Stowarzyszeniu Charytatywnym

1. Likwidacja barier komunikacyjnych i transportowych poprzez zakup autobusu przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych na zajęcia do Warsztatu Terapii Zajęciowej w Nałęczowie.
2. Zapewnienie warunków do rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnością poprzez dostosowanie bazy lokalowej Warsztatu Terapii Zajęciowej w Nałęczowie.

12.5. Programy Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Puławach

12.5.1. Program 1. Poprawa warunków kształcenia zawodowego młodzieży niepełnosprawnej

1. Cele programu

- 1) dostosowanie aktualnej bazy do standardów kształcenia w zawodzie kucharz i pracownik pomocniczy obsługi hotelowej,
- 2) przebudowa pracowni technologii gastronomicznej i wyposażenie w stanowiska pracy do nauki zawodu,
- 3) doposażenie pracowni w sprzęt i pomoce dydaktyczne.

2. Uzasadnienie programu

Program realizowany będzie w ramach programów rozwoju szkolnictwa zawodowego i dostosowania warunków kształcenia do standardów określonych w podstawach programowych poszczególnych zawodów szkolnictwa zawodowego. Aktualnie Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 7 dla młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym im. Marii Grzegorzewskiej w Puławach dysponuje pracownią technologii gastronomicznej z jednym stanowiskiem pracy do realizacji zajęć przedmiotów zawodowych w zawodzie kucharz i pracownik pomocniczy obsługi hotelowej. Zgodnie ze standardami wyposażenia pracowni gastronomicznej 1 stanowisko pracy powinno przypadać na 2 uczniów. Uwzględniając bazę lokalową, w pracowni możliwe jest wybudowanie 3 stanowisk pracy dla uczniów i 1 stanowiska pracy dla nauczyciela, co zapewni spełnienie wymagań na minimalnym poziomie.

3. Sposób realizacji programu

Program realizowany będzie poprzez złożenie projektu przez Powiat Puławski w ramach RPO WL z przeznaczeniem na rozwój szkół zawodowych w powiecie. W ramach realizacji programu w ZSZ nr 7 niezbędne jest opracowanie projektu remontu pracowni gastronomicznej, przebudowa sieci wodnej i kanalizacyjnej, opracowanie projektu budowlanego na przebudowę sieci elektrycznej oraz wybudowanie i urządzenie 4 stanowisk pracy dla zawodu kucharz i pracownik pomocniczy obsługi hotelowej. W ramach realizacji projektu zakłada się wyposażenie pracowni w niezbędny sprzęt i pomoce do nauki zawodu. Planuje się również utworzenie i wyposażenie sali dydaktycznej do realizacji przedmiotów zawodowych teoretycznych.

4. Grupa docelowa

Grupę docelową projektu stanowi młodzież z niepełnosprawnością intelektualną realizująca kształcenie w zasadniczej szkole zawodowej.

5. Realizatorzy programu i partnerzy

Program realizowany będzie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego, realizatorem programu będzie Powiat Puławski.

6. Źródła finansowania

Środki z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.

7. Zakładane efekty

Realizacja projektu przyczyni się do poprawy jakości kształcenia młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, co przełoży się na wyniki egzaminów z kwalifikacji w zawodzie oraz wzrost umiejętności zawodowych. Czynniki te będą miały przełożenie na zwiększenie szans na rynku pracy.

12.5.2. Program 2. Dostosowanie bazy lokalowej przedszkola specjalnego do wymogów przepisów prawa

1. Cele programu

- 1) dostosowanie warunków funkcjonowania przedszkola specjalnego do wymogów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 grudnia 2014 r. w sprawie wymagań ochrony przeciwpożarowej, jakie musi spełniać lokal, w którym jest prowadzone przedszkole utworzone w wyniku przekształcenia oddziału przedszkolnego lub oddziałów przedszkolnych zorganizowanych w szkole podstawowej.
- 2) wypełnienie norm przepisów ppoż. i bhp do standardów, jakim powinny odpowiadać lokale, w których funkcjonuje przedszkole,
- 3) poprawa warunków pobytu dzieci na zajęciach przedszkolnych z uwzględnieniem stopnia niepełnosprawności.

2. Uzasadnienie programu

Oddziały Przedszkola Specjalnego w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym im. Marii Grzegorzewskiej w Puławach aktualnie funkcjonują w salach umieszczonych na III kondygnacji budynku Ośrodka. Przepisy ppoż. i bhp dotyczące umiejscowienia oddziałów

przedszkolnych nakazują lokalizację przedszkola na parterze, co w aktualnej sytuacji lokalowej ośrodka jest niemożliwe do wykonania.

3. Sposób realizacji programu

Przebudowa budynku ośrodka w ramach inwestycji lub remontu w celu zapewnienia lokalizacji oddziałów przedszkola oraz zespołów rewalidacyjno-wychowawczych na parterze.

4. Grupa docelowa

Dzieci uczęszczające do przedszkola specjalnego z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, z niepełnosprawnościami sprzężonymi i autyzmem oraz dzieci i młodzież z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim.

5. Realizatorzy programu i partnerzy

Powiat Puławski, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Puławach.

6. Źródła finansowania

Budżet Powiatu Puławskiego, środki PFRON.

7. Zakładane efekty

Spełnienie warunków, które zgodnie z przepisami prawa wymagane są w odniesieniu do lokali, w których zorganizowane jest przedszkole. Poprawa bazy lokalowej do pracy w przedszkolu, zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu dzieci w przedszkolu oraz dzieci i młodzieży w zespołach rewalidacyjno-wychowawczych.

12.5.3. Program 3. Zapewnienie warunków do rozwoju fizycznego dzieci i młodzieży niepełnosprawnej poprzez budowę sali gimnastycznej

1. Cele programu

- 1) budowa sali gimnastycznej na terenie SOSW w Puławach,
- 2) zapewnienie odpowiednich warunków do realizacji podstawy programowej z wychowania fizycznego w poszczególnych szkołach Ośrodka,
- 3) stworzenie odpowiednich warunków do rozwoju fizycznego dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz do organizowania czasu wolnego uczniów.

2. Uzasadnienie programu

Do realizacji celów związanych z podstawą programową kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju kultury fizycznej i sportu Ośrodek dysponuje dwoma wielofunkcyjnymi boiskami i bieżnią lekkoatletyczną z bezpieczną nawierzchnią. W czasie niesprzyjających warunków atmosferycznych zajęcia sportowe odbywają się w niewielkiej sali o wymiarach 10,40 m x 7,75 m, na środku której umiejscowiono 4 kolumny podtrzymujące strop. Wysokość sali również nie odpowiada żadnym standardom sali gimnastycznej. Podsumowując, Ośrodek nie dysponuje salą gimnastyczną do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego spełniającą wymagane standardy.

3. Sposób realizacji programu

Budowa sali gimnastycznej na terenie Ośrodka.

4. Grupa docelowa

Dzieci i młodzież uczęszczająca do poszczególnych szkół w Ośrodku oraz wychowankowie ośrodka.

5. Realizatorzy programu i partnerzy

Powiat Puławski, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Puławach.

6. Potencjalne źródła finansowania

Budżet Powiatu Puławskiego, środki PFRON.

7. Zakładane efekty

Zapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju kultury fizycznej dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie. Spełnienie standardów podstawy programowej kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju kultury fizycznej. Zwiększenie szans dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w zakresie możliwości dostępu do uprawiania nowych dyscyplin sportu, np. gier zespołowych.

12.6. Programy Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Kęble

12.6.1. Program 1. Zakup busa przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych

1. Cele programu

- 1) likwidacja barier transportowych,
- 2) przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.

2. Uzasadnienie programu

Wychowankowie będą korzystać z samochodu nie tylko w związku ze szkolnymi dowozami, ale służyć im będzie także do realizacji zajęć hydroterapii, do rozwijania zainteresowań artystycznych, sportowych, przyrodniczych i geograficznych.

3. Sposób realizacji programu

Zakup busa.

4. Grupa docelowa

Uczniowie SOSW w Kęble.

5. Realizatorzy programu i partnerzy

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Kęble, środki PFRON, budżet Powiatu Puławskiego.

6. Potencjalne źródła finansowania

PFRON, budżet Powiatu Puławskiego.

7. Zakładane efekty

Likwidacja barier transportowych, zwiększenie dostępności młodzieży niepełnosprawnej do edukacji, zwiększenie szans w zakresie uczestnictwa w życiu społecznym, kulturalnym i sportowym, integracja ze społecznością lokalną i ogólnopolską.

12.6.2. Program 2. Budowa boiska szkolnego

1. Cele programu

- 1) rozbudowa infrastruktury,
- 2) przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych,
- 3) rozwijanie sprawności fizycznej, wzbogacanie oferty rozwoju sportu i rekreacji,
- 4) integracja ze społecznością lokalną.

2. Uzasadnienie programu

W SOSW w Kęble przebywa młodzież niepełnosprawna intelektualnie, często również fizycznie. Wzbogacenie oferty szkolnej o zajęcia ruchowe na boisku sportowym wpłynie na wzrost sprawności fizycznej, rozwój motoryki małej i dużej, koordynacji wzrokowo-ruchowej; zachęci do uprawiania sportu jako formy spędzania czasu wolnego; umożliwi organizowanie zawodów sportowych i imprez okolicznościowych we współpracy z lokalnymi szkołami i innymi instytucjami lokalnymi, a dzięki temu wpłynie na zwiększenie integracji ze społecznością lokalną.

3. Sposób realizacji programu

Budowa boiska sportowego.

4. Grupa docelowa

Uczniowie SOSW w Kęble.

5. Realizatorzy programu i partnerzy

SOSW w Kęble, Stowarzyszenie Wspierania Osób Niepełnosprawnych „Szansa”, PFRON, Powiat Puławski.

6. Potencjalne źródła finansowania

Środki pozyskane z programów unijnych, PFRON, budżet Powiatu Puławskiego.

7. Zakładane efekty

Zapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju kultury fizycznej młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie. Spełnienie standardów podstawy programowej kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju kultury fizycznej. Zwiększenie szans dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w zakresie możliwości dostępu do uprawiania sportu w integracji ze społecznością lokalną.

12.6.3. Program 3. Budowa miniamfiteatru

1. Cele programu

- 1) zwiększenie aktywności społecznej i kulturalnej osób niepełnosprawnych,
- 2) przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych,
- 3) rehabilitacja zaburzonych funkcji przez sztukę,
- 4) integracja ze społecznością lokalną.

2. Uzasadnienie programu

Na terenie SOSW w Kęble działają: zespół teatralny oraz zespół taneczny. Uczniowie biorą udział w różnych przeglądach i konkursach, często zdobywając wysokie oceny i nagrody. Organizowanie przeglądów, konkursów i warsztatów u siebie wzbogaci ofertę edukacyjną, umożliwi wymianę doświadczeń i integrację ze społecznością lokalną.

3. Sposób realizacji programu

Budowa miniamfiteatru.

4. Grupa docelowa

Uczniowie SOSW w Kęble.

5. Realizatorzy programu i partnerzy

SOSW w Kęble, Stowarzyszenie Wspierania Osób Niepełnosprawnych „Szansa”, Lokalna Grupa Działania „Zielony Pierścień”, Powiat Puławski.

6. Potencjalne źródła finansowania.

Środki unijne, PFRON.

7. Zakładane efekty

Zwiększenie aktywności społecznej i kulturalnej osób niepełnosprawnych, rehabilitacja zaburzonych funkcji poprzez kontakt ze sztuką, wymiana doświadczeń i integracja ze społecznością lokalną.

12.6.4. Program 4. Budowa drogi i parkingu

1. Cele programu

1) rozbudowa infrastruktury.

2. Uzasadnienie programu

Brak bezpośredniego dojazdu do wejścia dla osób niepełnosprawnych do internatu. Brak miejsc parkingowych dla pracowników i gości - obecny parking jest zbyt mały, jest na nim tylko pięć miejsc dla kierowców niepełnosprawnych, przez co dyskryminowani są kierowcy sprawni - nauczyciele i rodzice bez prawa do parkowania na oznakowanych miejscach. Wyrównanie i utwardzenie drogi ułatwi dojazd do boiska szkolnego oraz do internatu od strony podjazdu dla niepełnosprawnych, a powiększenie parkingu usprawni pracę ośrodka.

3. Sposób realizacji programu

Budowa drogi i parkingu

4. Grupa docelowa

Uczniowie SOSW w Kęble

5. Realizatorzy programu i partnerzy

PFRON, SOSW w Kęble, Starostwo Powiatowe w Puławach, Stowarzyszenie Wspierania Osób Niepełnosprawnych „Szansa”.

6. Potencjalne źródła finansowania

Środki pozyskane z programów unijnych, PFRON, budżet Powiatu Puławskiego.

7. Zakładane efekty

Zwiększenie dostępności do edukacji osób niepełnosprawnych ruchowo.

12.6.5. Program 5. Budowa siłowni pod chmurką i placu zabaw

1. Cele programu

- 1) rozbudowa infrastruktury,
- 2) przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych,
- 3) rozwijanie sprawności fizycznej, wzbogacanie oferty rozwoju sportu i rekreacji,
- 4) rehabilitacja fizyczna osób niepełnosprawnych.

2. Uzasadnienie programu

W SOSW w Kęble przebywa młodzież niepełnosprawna intelektualnie, często również fizycznie. Wzbogacenie oferty szkolnej o zajęcia ruchowe na placu zabaw czy siłowni - zależnie od możliwości psychoruchowych wpłynie na wzrost sprawności fizycznej, rozwój motoryki małej i dużej, koordynacji wzrokowo-ruchowej.

3. Sposób realizacji programu

Budowa siłowni.

4. Grupa docelowa

Uczniowie SOSW w Kęble.

5. Realizatorzy programu i partnerzy

Stowarzyszenie Wspierania Osób Niepełnosprawnych „Szansa”, PFRON.

6. Potencjalne źródła finansowania

Środki pozyskane z programów unijnych, PFRON.

7. Zakładane efekty

Zapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju kultury fizycznej młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie. Spełnienie standardów podstawy programowej kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju kultury fizycznej. Zwiększenie szans dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w zakresie możliwości dostępu do uprawiania sportu.

12.6.6. Program 6. Remont i adaptacja budynku gospodarczego (tzw. oficyny)

1. Cele programu

- 1) rozbudowa infrastruktury – utworzenie mieszkań treningowych,
- 2) przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.

2. Uzasadnienie programu

Istnieje potrzeba utworzenia „mieszkań treningowych”, w których wychowankowie pod okiem terapeutów prowadziliby samodzielnie gospodarstwo domowe, co podniosłoby poziom przygotowania młodzieży do przyszłego, w miarę możliwości samodzielnego, funkcjonowania.

3. Sposób realizacji programu

Utworzenie 2 - 4 mieszkań treningowych.

4. Grupa docelowa

Uczniowie SOSW w Kęble.

5. Realizatorzy programu i partnerzy

SOSW w Kęble, Powiat Puławski, Stowarzyszenie Wspierania Osób Niepełnosprawnych „Szansa”, PFRON.

6. Potencjalne źródła finansowania

Środki pozyskane z programów unijnych, PFRON, budżet Powiatu Puławskiego.

7. Zakładane efekty

Podniesienie poziomu samodzielności i umiejętności samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnością intelektualną.

13. Monitoring i ewaluacja Programu

Zgodnie z art. 35a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest zgodny z Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Puławskim na lata 2016-2022; okres realizacji obu dokumentów jest tożsamy. Cele Programu stanowią uszczegółowienie celów strategicznych i kierunków działań wytyczonych w Strategii. Na podstawie powyższego monitoring i ewaluacja Programu odbywać się będą łącznie z monitoringiem i ewaluacją Strategii.

Monitoring Programu będzie prowadzony w formie raportu z realizacji zadań i poziomu osiągnięcia wyznaczonych w odpowiednich obszarach Strategii wskaźników. Raport będzie przedkładany corocznie Zarządowi Powiatu Puławskiego i Radzie Powiatu Puławskiego wraz ze sprawozdaniem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach.

Ewaluacja będzie przeprowadzana po każdym dwuletnim okresie realizacji Programu na podstawie danych z corocznego monitoringu. Wnioski z ewaluacji i rekomendacje na przyszłość będą stanowić przyczynek do aktualizacji Programu.

Ewaluacja końcowa (ex post) będzie przeprowadzona po zakończeniu realizacji Programu, to jest w roku 2023; podsumuje i oceni efekty oczekiwane i nieoczekiwane, a także efektywność. Określone w niej będą czynniki wpływające na sukces lub niepowodzenie podjętych działań, a także trwałość i oddziaływanie rezultatów, dając tym samym asumpt do projektowania przyszłych dokumentów programowych.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych będzie dodatkowo na każdym etapie monitoringu i ewaluacji przedkładany do zaopiniowania Powiatowej Społecznej Radzie ds. Osób Niepełnosprawnych przy Staroście Puławskim.

14. Spis tabel

Tabela 1. Tabela Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności	12
Tabela 2. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności dla osób do 16. r. ż.	12
Tabela 3. Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn niepełnosprawności, wieku, płci. Osoby przed 16. r. ż.....	13
Tabela 4. Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności. Osoby powyżej 16. r. ż.	13
Tabela 5. Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn niepełnosprawności, wieku, płci. Osoby powyżej 16. r. ż.....	14
Tabela 6. Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn niepełnosprawności, wykształcenia, zatrudnienia. Osoby powyżej 16. r. ż.	15
Tabela 7. Bezrobocie osób niepełnosprawnych wg stopnia niepełnosprawności, wieku i wykształcenia w 2010 r.	16
Tabela 8. Bezrobocie osób niepełnosprawnych wg stopnia niepełnosprawności, wieku i wykształcenia w 2011 r.	17
Tabela 9. Bezrobocie osób niepełnosprawnych wg stopnia niepełnosprawności, wieku i wykształcenia w 2012 r.	18
Tabela 10. Bezrobocie osób niepełnosprawnych wg stopnia niepełnosprawności, wieku i wykształcenia w 2013 r.	19
Tabela 11. Bezrobocie osób niepełnosprawnych wg stopnia niepełnosprawności, wieku i wykształcenia w 2014 r.	20
Tabela 12. Wyposażenie stanowiska pracy	21
Tabela 13. Dofinansowanie do rozpoczęcia działalności gospodarczej	21
Tabela 14. Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu.....	21
Tabela 15. Dofinansowania PFRON – turnusy rehabilitacyjne	45
Tabela 16. Dofinansowania PFRON – sport, kultura, rekreacja i turystyka.....	45
Tabela 17. Dofinansowania PFRON – sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	46
Tabela 18. Dofinansowania PFRON – likwidacja barier funkcjonalnych	46
Tabela 19. Warsztaty terapii zajęciowej.....	46
Tabela 20. Program pilotażowy Aktywny Samorząd	48

15. Spis wykresów

Wykres 1. Osoby niepełnosprawne prawnie i biologicznie wg NSP 2011.....	9
Wykres 2. Osoby niepełnosprawne prawnie wg NSP 2011.....	10
Wykres 3. Osoby niepełnosprawne biologicznie – odczuwanie ograniczenia sprawności wg NSP 2011	10
Wykres 4. Udzielone wsparcie w gminach powiatu puławskiego w 2014 roku.....	44